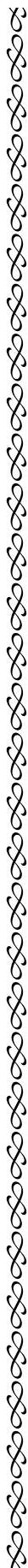

TORAH

חומש ויקרא

THE TORAH

*With an Interpolated English Translation
and Commentary Based on the Works of
The Lubavitcher Rebbe
Rabbi Menachem M. Schneerson*
וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

Chumash Vayikra
The Book of Leviticus

Parshat Bechukotai

Kehot Publication Society
770 Eastern Parkway, Brooklyn NY 11213
5772/2012

THE TORAH - CHUMASH VAYIKRA
WITH AN INTERPOLATED ENGLISH TRANSLATION
AND COMMENTARY BASED ON THE WORKS OF
THE LUBAVITCHER REBBE

Copyright © 2006-2012
by
Chabad of California

A project of
Chabad of California
741 Gayley Avenue, Los Angeles, CA 90024
310-208-7511 / Fax 310-208-5811

Published by
Kehot Publication Society
770 Eastern Parkway, Brooklyn, New York 11213
718-774-4000 / Fax 718-774-2718
editor@kehot.com

Order Department:
291 Kingston Avenue, Brooklyn, New York 11213
718-778-0226 / Fax 718-778-4148
www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book
or portions thereof, in any form, without permission,
in writing, from Chabad of California, Inc.

The Kehot logo is a trademark
of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

ISBN: 978-0-8266-0193-3
ISBN: 978-0-8266-0195-2 (set)

Published in the United States of America

GENESIS

Bereishit
Noach
Lech Lecha
Vayeira
Chayei Sarah
Toldot
Vayeitzei
Vayishlach
Vayeishev
Mikeitz
Vayigash
Vayeichi

EXODUS

Shemot
Va'eira
Bo
Beshalach
Yitro
Mishpatim
Terumah
Tetzaveh
Tisa
Vayakheil
Pekudei

LEVITICUS

Vayikra
Tzav
Shemini
Tazria
Metzora
Acharei
Kedoshim
Emor
Behar

Bechukotai 33 בחקתי

NUMBERS

Bemidbar
Naso
Beha'alotecha
Shelach
Korach
Chukat
Balak
Pinchas
Matot
Masei

DEUTERONOMY

Devarim
Va'etchanan
Eikev
Re'eh
Shoftim
Teitzei
Tavo
Nitzavim
Vayeilech
Ha'azinu
Vezot Habrachah

בְּחֻקֹּתַי Bechukotai

Overview

The name of this *parashah*, *Bechukotai*, means “in accordance with My rules.” “Rules” (*chukim*) are those commandments for which no reason is given, and which indeed make no logical sense. This category of commandments contrasts with the other two broad categories of commandments: “laws” (*mishpatim*)—which human reason can understand and would even dictate on its own, and “testimonies” (*eiduyot*)—ceremonial institutions that human reason would not necessarily dictate but can understand and appreciate.¹ It is specifically by observing the Torah’s *chukim* that we express our total submission to God’s will, our readiness to follow His directives even when doing so flies in the face of logic or reason.

This total submission to God’s will, without any concern for rationale, seems at odds with the bulk of this *parashah*’s content: the rewards and punishments that await us for fulfilling or not fulfilling God’s commandments. If we are fulfilling God’s will for its own sake rather than for our own interests, how is a description of the advantages of obedience or the disadvantages of disobedience relevant?

Parashat Bechukotai is often combined with *parashat Behar* in the public reading of the Torah. As we know, in order for two *parashiot* to be read together, thereby forming in effect one *parashah*, they must have some common theme, and we should expect that theme to be reflected in their respective names.² At first blush, however, the self-assertion that, as we have seen, is implied in the name *Behar*—a mountain³—appears to be the opposite of the self-abnegation implied in the name *Bechukotai*—humble submission to God’s will. We have explained, however,⁴ that true Divine self-assertion is possible only when we have first overcome our inborn sense of self: the more we lose our sense of self in our awareness of God’s reality, the more our Divine self—our Divine soul—can be manifest, and the more God can act through us. In this light, not only do the names of these two *parashiot* not clash; they in fact articulate the same ideal.

As we will note in greater detail later,⁵ the fundamental meaning of *chok* is “chiseling” or “engraving,” implying that through observing these types of commandments we express our true unity with God, just as a letter engraved on a block of stone is part and

1. See Overviews to *parashat Mishpatim* and *parashat Chukat*.

2. See Overview to *parashat Kedoshim*.

3. See Overview to *parashat Behar*.

4. See *ibid.*

5. Overview to *parashat Chukat*.

parcel of that stone and not a second, discrete entity grafted onto it, as is the case with a letter written in ink on parchment or paper. Moreover, letters are engraved in stone by *removing* what was there before, just as observing God's "rules" is predicated upon the "removal" or negation of the ego.

This perspective will help us understand why a *parashah* named after God's supra-rational rules (and the total self-abnegation called for in observing them) can be concerned almost wholly with the graphic description of how worthwhile it is for us to submit to His will. When we have emptied ourselves of our ego, we view the rewards promised by the Torah not as motivating impetuses encouraging our compliance with God's will out of self-interest, but as intrinsic components of the Divine experience. God is absolute goodness, so abnegating our ego in favor of becoming transparent conduits for God's will—as our true, Divine self asserts itself—enables us to experience God's goodness in its fullest, including the physical beneficence that results from obeying His will.⁶

In this light, we can also understand why the Torah presents us, after graphically detailing the consequences of fulfilling or not fulfilling God's will, with the laws concerning donations to the Temple. It is only natural that—if we experience God's beneficence selflessly, as an intrinsic component of our experience of Divinity in general—we should feel inspired to give some of the beneficence He has placed at our disposal to the institution whose purpose it is to disseminate and enhance Divine consciousness throughout the world.

The final two topics in *parashat Bechukotai* are firstborn animals and tithed animals. The former must be offered up as sacrifices (the priests are given part of the flesh to eat); the latter must be eaten by their owners in Jerusalem. These two commandments reflect the two complementary dynamics that characterize the entire sacrificial enterprise, which, as we know, is the subject of the opening of the Book of Leviticus as well as the theme underlying its entire contents. These two dynamics are God's "call" to us (this being the name of both the first *parashah* in Leviticus as well as the name of the entire book, *Vayikra*), the inspiration through which He awakens us to our inner, Divine identity, mission, and challenges; and our response to Him, the ways through which we express our willingness to hear His call and answer it, thereby giving voice to our true, Divine selves.

As such, these two commandments form a fitting conclusion to the Book of Leviticus, the book in which we hear God calling out to us, challenging us to take life seriously and live in full cognizance of our own potential as God's people, thereby transforming ourselves into "a kingdom of priests" who sanctify mundane reality. In this way, we fulfill the purpose of creation: making the world into God's true home.⁷

---

6. *Likutei Sichot*, vol. 22, pp. 159-165.

7. *Ibid.*, vol. 17, pp. 332-339.

ONKELOS

26:3 אם בקימי תהכון וית פקודי תשרון ותעבדון יתהון: 4 ואתן מטריכון בעדנהון ותתן ארעא עללתה ואילן חקלא יתן אבה: 5 ויערע לכון דישא לקטפא וקטפא יערע לאפוקי בר ורעא ותיכלון לחמכון למשבוע ותיתבון לרחצן בארעכון: 6 ואתן שלמא בארעא ותשרון ולית דמניד ואבטל חיותא בישתא מן ארעא ודקטלין בתרבא לא יעדון בארעכון:

26:3 אַם־בְּחַקְתִּי תִלְכוּ וְאֶת־מִצּוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם: 4 וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׁדֶה יִתֵּן פְּרִיּוֹ: 5 וְהִשִּׁיג לָכֶם דְּיֵשׁ אֶת־בְּצִיר וּבְצִיר יִשָּׁג אֶת־זֶרַע וְאִכְלֹתֶם לַחֲמֶכְם לְשִׁבְעַת יָמֵי שְׁבַתְכֶם לְבִטַח בְּאַרְצְכֶם:

שני 6 וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בְּאָרֶץ וּשְׁכַבְתֶּם וְאִין מַחְרִיד וְהִשְׁבַּתִּי תִיָּה רְעָה מִן־הָאָרֶץ וְחָרַב לֹא־תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם:

RASHI

ואתם עסוקים בו עד הבציר, ובבציר תעסקו עד שעת הזרע: וְאִכְלֹתֶם לַחֲמֶכְם לְשִׁבְעַת יָמֵי שְׁבַתְכֶם. אֹכֵל קִמְעָא וְהוּא מִתְּבַרֵךְ בְּמַעְיוֹ: 6 וְנָתַתִּי שָׁלוֹם. שְׁמָא תֵאמְרוּ: הָרִי מְאֻכָּל וְהָרִי מְשֻׁתָּה, אִם אִין שָׁלוֹם אִין כְּלוּם, תִּלְמוּד לומר אחר כל זאת: "וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בְּאָרֶץ". מִכָּאן שֶׁהַשָּׁלוֹם שְׁקוּל כְּנֶגֶד הַכֹּל, וְכֵן הוּא אוֹמְרִי: "עוֹשֵׂה שָׁלוֹם וּבוֹרָא אֶת הַכֹּל": וְחָרַב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם. אִין צְרִיף לומר שלא יבואו למלחמה, אֵלָא אִפְלוּ לַעֲבֹר דְּרָף אֲרַצְכֶם מִמְּדִינָה לְמְדִינָה:

3 אִם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ. יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר: "וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ", הָרִי קִיּוּם הַמִּצְוֹת אָמור, הָא מַה אֲנִי מְקִים: "אִם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ"? שְׁתִּהִיו עֲמֵלִים בְּתוֹרָה: וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. הוּו עֲמֵלִים בְּתוֹרָה עַל מְנַת לְשֹׁמֵר וּלְקִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמְרִי: "וְלִמְדֹתֶם אֹתָם וּשְׁמֹרְתֶם לַעֲשֹׂתָם": 4 בְּעֵתָם. בְּשָׁעָה שְׁאִין דְּרָף בְּנֵי אָדָם לְצֹאת, כְּגוֹן בְּלִילֵי שְׁבַתוֹת: וְעֵץ הַשָּׁדֶה. הֵן אֵילְנֵי סָרְק, וְעֵתִידִין לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת: 5 וְהִשִּׁיג לָכֶם דְּיֵשׁ אֶת בְּצִיר. שְׂיָהָא הַדִּישׁ מְרַבָּה,

1. דברים ה, א. 2. בברכת "יוצרי". והוא על פי ישעיה מה, ז — עיין ברכות יא, ב.

CHASIDIC INSIGHTS

the core of our being has been touched, the effect is felt throughout our entire person, down to our physical beings. In contrast, when we only convince ourselves artificially into thinking or feeling a certain way, we are affected only superficially; since we have not been touched deeply, this way of thinking or feeling will have no lasting effects on our behavior.

Similarly, when we achieve true oneness with the Torah—as described above with regard to our dedication to God’s “rules”—our entire being is affected, even the physical aspects of our lives. In order to indicate that this is indeed the case, the results of such oneness must therefore also be physical. Hence, the material rewards spoken of here are not only an incentive to keep the Torah but the true indication that the Torah has permeated our lives so much that our observance produces tangible results.

Our sages teach us that these verses, besides describing the material rewards that God promises us in the present order, also refer to the even more miraculous material bounty that will characterize the messianic future. We are told that in the messianic era, plants will yield their produce on the same day they are planted; entire trees will be edible, not only their fruit; even non-fruit-bearing trees will bear fruit;⁶ the earth will produce delicacies and silk clothing; wheat stalks will tower like palm

trees; and grains of wheat will grow as large as two kidneys of a large ox.⁷ Based on the explanation just given of the nature of the contextual meaning of these verses—as referring to the material rewards promised us in the present order—we can understand these messianic prophecies as not only serving as incentives but as physical expressions of the extent to which Divine consciousness has permeated our being.

The difference between the miraculous rewards of the present order and the even more miraculous rewards of the messianic future is due to the fact that only in the future will we be able to infuse our entire beings with Divine consciousness. The results of fulfilling our Divine mission will therefore be concomitantly all-pervasive. Just as there will be no dichotomy between us and our Divine source, there will be no dichotomy between the physical world and its Divine source, and the physical world will be able to express perfectly God’s infinite beneficence. The Bible and the sages therefore describe the opulence of the messianic era in detail, for this opulence will express most fully the consummation of the purpose of creation—making this lowest world a true vehicle for Divine consciousness.⁸

6 I will remove wild beasts from the land: According to the Midrash,⁹ this blessing will come to fruition

6. Sifra ad loc. 7. Ketubot 111b. 8. Likutei Sichot, vol. 37, pp. 79-84. 9. Sifra ad loc.

Reward for Fulfilling the Commandments

26:3 God continued to instruct Moses what to convey in His name to the people: **“If you make sure to advance in the knowledge of My rules** by studying the Torah assiduously, i.e., beyond the minimal requirement, **and you make sure to study the Torah with the intent to safeguard your proper performance of My commandments,¹ and then indeed perform them properly,**

4 I will reciprocate by granting you material beneficence that exceeds the limitations of nature: **I will give you the rains** in a manner most favorable to **your** benefit and convenience: They will fall **in their time**—i.e., the time I have designated for them exclusively—nighttime, when people are not outdoors working the land. This way, you will be able to work the land by day unhindered by rain. Moreover, I will further limit the rainfall to the time most convenient for you—the Sabbath night, when no one is usually about. Miraculously, **the land will yield its full produce** from the rain that falls during this short weekly period.² Also miraculously, **the naturally barren tree of the field will give forth its fruit.**

5 There will be so much grain that **threshing will occupy you until the grape harvest, and harvesting the grapes** will occupy you **until the time for sowing** the fields again for grain. But you will not need this overabundance for yourselves, since your food will be so miraculously satiating that **you will be able to eat** just a small amount of **your food to satiate yourselves. You will live in security in your land,** i.e., without fear of drought.³

- ◆ *Second Reading* 6 I will not only bless you with abundance, but will ensure that you can enjoy it securely: **I will grant peace in the land. You will lie down at night and sleep peacefully, for there will be no cause for fear. I will even remove wild beasts from the land** so you will have no fear of them, **and no foreign army will even pass through your land** on its way elsewhere, so you will have no fear that they will plunder you on the way.

CHASIDIC INSIGHTS

---

3 **If you advance in My rules:** The word for “rule” (*chukah*) means “something engraved.” As we have noted previously,⁴ an engraved letter, unlike ink on paper, becomes one with the rock it is engraved upon. This suggests that the Torah is referring here to an extraordinary level of commitment to our Divine mission, in which we totally lose ourselves and become completely absorbed in fulfilling it.⁵

4 **I will give your rains in their time:** The Torah here details the rewards for following its precepts. These rewards are overwhelmingly and conspicuously material; there is almost no mention of spiritual reward. This seems strange, particularly when we recall that these rewards are promised in return for our dedication to God’s “rules,” which, as we just saw, means that we have lost our sense of independent selfhood in our absorption with our Divine mission. Having achieved such elevated Divine consciousness, it would seem that if it were necessary to mention reward at all, the promise of

spiritual reward would be more relevant.

Of course, one possible answer is that not everyone is refined enough yet—or all the time—to appreciate spiritual rewards. The Torah must therefore detail the palpable rewards that await us for obeying God’s will in order to motivate even those of us who are not mature enough to value heightened Divine consciousness. This answer, while certainly true, is insufficient, since it leaves these verses inapplicable to those among us who *are* spiritually mature enough not to need such enticements (or any enticement) to serve God.

In order to understand this passage, we should note that when people are truly and profoundly happy, they have to express their happiness with their physical bodies: they smile, clap, and dance; nothing short of this will do. The same is true of all the emotions: the test of whether an emotion has truly entered our consciousness and affected our essence is whether its effect is manifest on our body. When

1. *Likutei Sichot*, vol. 17, pp. 313-315. 2. *Ibid.*, vol. 19, pp. 115-120. 3. Cf. above, 25:18-19. 4. On Genesis 24:22, Exodus 25:10, 32:16. 5. *Likutei Torah* 1:45a.

— ONKELOS —

7 וְתִרְדְּפוּן ית בעלי דבביכון ויפלוון קדמיכון לחרבא: 8 ויירדפוון מנכוון חמשה למאה ומאה מנכוון לרבותא זערקון ויפלוון בעלי דבביכון קדמיכון לחרבא: 9 ואתפני במימרי לאוטבא לכוון ואפש יתכוון ואסגי יתכוון ואקים ית קימי עמכוון: 10 ותיכלוון עתיקא דעתיק ועתיקא מן קדם חדתא תפנוון: 11 ואתון משכני ביניכוון ולא ירחק מימרי יתכוון: 12 ואשרי שכניתי ביניכוון ואהוי לכוון לאלה ואתון תהוון קדמי לעם: 13 אנא זי אלהכוון די אפיקית יתכוון מארעא דמצרים מלמהוי להון עבדין ותברית ניר עממיא מנכוון ודברית יתכוון בחירותא:

7 וירדפתם את־איביכם ונפלו לחרב: 8 וירדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו ונפלו איביכם לפניכם לחרב: 9 ופניתי אליכם והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקימתי את־בריתי אתכם: **שלישי (חמישי במחוברין) 10 ואכלתם ישן נושן וישן מפני חדש תוציאון: 11 ונתתי משפני בתוכםם ולא־תגעל נפשי אתכם: 12 והתהלכתי בתוכםם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו־לי לעם: 13 אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהית להם עבדים ואשבר מטת עלכם ואולך אתכם קוממיות: פ 14 ואם־לא תשמעו לי ולא תעשו את פל־המצוות**

— RASHI —

שיהיו הגרנות מלאות חדש והאוצרות מלאות ישן, וצריכים אתם לפנות האוצרות למקום אחר, לתת החדש לתוכן: 11 ונתתי משפני. זה בית המקדש: ולא תגעל נפשי. אין רוחי קצה בכם. כל "געילה" לשון פליטת דבר הבלוע בדבר אחר, כמו: "כי שם נגעל מגן גבורים" — לא קבל המשיחה, שמושחין מגן של עור בחלב מבשל, כדי להחליק מעליו מפת חץ או חנית, שלא יקב העור: 12 והתהלכתי בתוכםם. אטיל עמכם בגן עדן באחד מכם, ולא תהיו מודעועים ממני. יכול לא תיראו ממני, תלמוד לומר: "והייתי לכם לאלהים": 13 אני ה' אלהיכם. כדאי אני שתאמינו בי, שאני יכול לעשות כל אלה, שהרי "הוצאתי אתכם מארץ מצרים" ועשיתי לכם נסים גדולים: מטת. כמין יתד התחובה בשני ראשי העל המעכבים המוסרה, שלא תצא מראש השור ויתיר הקשר, כמו: "עשה לה מוסרות ומטות", קיביל"א בלעז: קוממיות. בקומה וקופה:

7 לפניכם לחרב. איש בחרב רעהו: 8 וירדפו מכם. מן החלשים שבכם, ולא מן הגבורים שבכם: חמשה מאה ומאה רבבה. וכי כף הוא החשבון, והלא לא היה צריך לומר אלא: "ומאה מכם שני אלפים ירדפו?" אלא אינו דומה מעטין העושין את התורה למרבים העושין את התורה: ונפלו איביכם וגו'. שיהיו נופלין לפניכם שלא כדרך הארץ: 9 ופניתי אליכם. אפנה מכל עסקי לשלם שכרם. משל למה הדבר דומה, למלך ששכר פועלים וכו', כדאימת בתורת כהנים: והפריתי אתכם. בפריה ורביה: והרביתי אתכם. בקומה וקופה: והקימתי את בריתי אתכם. ברית חדשה, לא כברית הראשונה שהפרתם אותה, אלא ברית חדשה שלא תופר, שנאמר: "וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה, לא כברית" וגו': 10 ואכלתם ישן נושן. הפרות יהיו משתמרין וטובים להתישן, שיהא ישן הנושן של שלש שנים יפה לאכל משל אשתקד: וישן מפני חדש תוציאון.

3. דימיה לא, ל. עיין שם. 4. שמואלב, א. כא. 5. ירמיה כו, ב. 6. חבור, כבל.

— CHASIDIC INSIGHTS —

Rabbi Shimon: wild beasts will still exist but their nature will change. Inasmuch as our lives now, during the exile, should emulate post-messianic reality as far as possible—both in order to ready us for the future and to hasten its arrival—we should also

follow Rabbi Shimon's view: instead of destroying the wild and untamed elements of ourselves and our world, we should transform them and channel them for goodness.¹⁴

14. *Likutei Sichot*, vol. 7, p. 188-197.

7 If you go to war outside your land, **you will pursue your enemies** but will not have to kill them yourselves, for **they will fall before you, one by the sword** of the other.

8 **Five of the weakest among you will pursue a hundred** of them. But the more of you who are loyal to My Torah, the less of you will be required proportionately to pursue your enemies, so thus, **a hundred of you will pursue ten thousand** of them, and moreover, in the merit of the increased number of those of you who observe My Torah, **your enemies will fall before you by the sword** in a miraculous way.

9 In recompense for your assiduous study of the Torah,¹⁰ **I will turn** My attention away from rewarding all My creatures for their obedience in order **to focus on you**, bestowing upon you special reward for serving Me beyond what is required. (Even though non-Jews may also serve Me beyond what is required of them, the nature of their obligations toward Me and the supererogatory efforts they may exert in this regard cannot be compared with your obligation to study the Torah and the supererogatory efforts that you can exert in doing so.) **I will make you fruitful** by increasing your fertility and guaranteeing that all your progeny be similarly fertile, and **I will make** all of **you** and your progeny physically robust and **tall**.¹¹ **I will ultimately establish My covenant with you** in a new, permanent form, by making My teachings so much a part of your nature that you will never again transgress My will.¹²

◆ *Third Reading (Fifth when combined)* 10 The produce will be of such high quality, last so long, and age so well that **you will eat doubly old** produce (i.e., the harvest of the year before last), for it will taste better than last year's harvest, which will in turn taste better than this year's harvest. For the same reasons, **you will** have to **clear out the old**, already dried produce from the storehouses—since you have not had a chance to eat it yet—in order to make room **for the new** harvest to dry there.

11 **I will place My permanent dwelling**—the Temple—**in your midst, and My soul**—My Divine Presence—**will not reject you** by departing from you.

12 You will become so accustomed to My presence that in the afterlife, **I will**, so to speak, **walk among you** and you will not be afraid of Me. Nonetheless, this familiarity will not make you any less aware of My transcendence, and therefore, you will still revere Me: **I will be your God and you will be My people**.

13 You should not hesitate to trust that I can perform all these miracles, for, after all, **I am God, your God, who miraculously took you out of Egypt, from being slaves to them; I broke the crossbars of your yoke and led you upright** into freedom.

— CHASIDIC INSIGHTS —

---

in the messianic era. Rabbi Yehudah asserts that God will physically remove all wild beasts from the world, while Rabbi Shimon maintains that God will neutralize their aggressive instinct, as Isaiah prophesies, “the

wolf will lie with the lamb,”¹³ implying that there will indeed be wolves in the future, but they will be docile instead of predatory.

The resolution of this difference of opinion favors

---

10. V. 3, above. 11. *Likutei Sichot*, vol. 17, pp. 321-329. 12. Jeremiah 31:30-32. 13. Isaiah 11:6.

ONKELOS

14 ואם לא תקבלון למימרי ולא תעבדון ית כל פקודיא האליון: 15 ואם בקימי תקוצון ואם ית דיני תרחק נפשכון בדיל דלא למעבד ית כל פקודי לאשניותכון ית קימי: 16 אף אנא אעבד דא לכון ואסער עליכון בהלתא ית שחפתא וית קדחתא מחשכון עינין ומפחון נפש ותורעון לריקנו וזעבון וייכלגה בעלי דבביכון: 17 ואתון רגזי בכון ותתברון קדם בעלי דבביכון וירדון בכון סנאיכון ותערקון ולית דרדף יתכון:

האלה: 15 ואם בחקתי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי: 16 אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את השחפת ואת הקדחת מכלות עינים ומדיבת נפש וזרעתם לריק וזרעכם ואכלהו איביכם: 17 ונתתי פני בכם ונגפתם לפני איביכם ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואיזרדף אתכם:

RASHI

לזו, עד שהראשונה פקודה אצלכם, אביא אחרת ואסמכנה לה: **בהלה**. מכה המבוללת את הבריות, ואיו, זו מכת מותן: **את השחפת**. יש לה אדם שהוא חולה ומטל במטה, אכל בשרו שמור עליו, תלמוד לומר: "שחפת", שהוא נשחף. או עתים שהוא נשחף, אכל נוח ואינו מקדיח, תלמוד לומר: "ואת הקדחת", מלמד שהוא מקדיח. או עתים שהוא מקדיח, אכל סבור הוא בעצמו שיחיה, תלמוד לומר: "ומכלות עינים". או הוא אינו סבור בעצמו שיחיה, אכל אחרים סבורים שיחיה, תלמוד לומר: "ומדיבת נפש": **וזרעתם לריק וזרעכם**. זורעה ואינה מצמחת. ומעתה מה אויביכם באים ואוכלים, ומה תלמוד לומר: "ואכלהו איביכם"? **הא כיצד**, זורעה שנה ראשונה ואינה מצמחת, שנה שנייה מצמחת, ואיביכם באים ומוצאים תבואה לימי המצור, וישפנים מתים ברעב, שלא לקטו תבואה אשתקד. דבר אחר: **וזרעתם לריק וזרעכם**, פנגד הבנים והבנות הכתוב מדבר, שאתה עמל בהם ומגדלן, והחטא בא ומכלה אותם, שנאמר: "אשר טפחתי ורבייתי איבי כלם": **ונתתי פני בכם**. כמו שנאמר בטובה: "ופניתי אליכם", כך נאמר ברעה: "ונתתי פני". משלו משל למלה שאמר לעבדיו: פונה אני מפל עסקי ועוסק אני עמכם לרעה: **ונגפתם לפני איביכם**. שיהא המות הורג אתכם מבפנים, ובעלי דבביכון מקיפין אתכם מבחוץ: **ורדו בכם שנאיכם**. שאיני מעמיד שונאים אלא מכם ובכם, שבשעה שאמות העולם עומדים על ישראל, אינם מבקשים אלא מה שבגלוי, שנאמר: "והיה אם זרע ישראל ועלה מדן ועמלק ובני קדם וגו", ויחנו עליהם וישחיתו את יבול הארץ, אכל בשעה שאעמיד עליכם מכם ובכם, הם מחפשים אחר המטמוניות שלכם, וכן הוא אומר: "אשר אכלו שאר עמי ועורם מעליהם הפשיטו" וגו': **ונסתם**. מפני אימה: **ואיזרדף אתכם**. מבלי כח:

14 **ואם לא תשמעו לי**. להיות עמלים בתורה, לדעת מדרש חקמים. יכול לקיים המצות, כשהוא אומר: "ולא תעשו" וגו', הרי קיום מצות אמור, הא מה אני מקיים: "ואם לא תשמעו לי"? להיות עמלים בתורה. ומה תלמוד לומר "לי"? אין "לי" אלא זה המכיר את רבונו ומתפונן למרד בו, וכן בגמרוד: "גבר ציד לפניי ה" — שמכירו ומתפונן למרד בו, וכן באנשי סדום: "רעים וחסאים לה' מאד" — מכירים את רבונו ומתפוננים למרד בו: **ולא תעשו**. משלא תלמדו, לא תעשו, הרי שתי עברות: 15 **ואם בחקתי תמאסו**. מואס באחרים העושים: **משפטי תגעל נפשכם**. שונא החקמים: **לבלתי עשות**. מונע את אחרים מעשות: **את כל מצותי**. כופר שלא צויתים, לכה נאמר: "את כל מצותי", ולא נאמר: "את כל המצות": **להפרכם את בריתי**. כופר בעקר. הרי שבע עברות, הראשונה גוררת השנייה, וכן עד השביעית, ואלו הן: לא למד, ולא עשה, מואס באחרים העושים, שונא את החקמים, מונע את האחרים, כופר במצות, כופר בעקר: 16 **והפקדתי עליכם**. וצויתי עליכם: **שחפת**. חלי שמשחף את הבשר, אנפוליס"ש בלעז, דומה לנפוח שהוקלה נפחתו ומראית פניו ועופה: **קדחת**. חלי שמקדיח את הגוף ומחממו ומבעירו, כמו: "כי אש קדחה באפי": **מכלות עינים ומדיבת נפש**. העינים צופות וכלות לראות שיקל וירפא, וסוף שלא ירפא, וידאבו הנפשות של משפחתו במותו. כל תאנה שאינה באה ותחלת ממשכה, קרויה "כליון עינים": **וזרעתם לריק**. תורעו ולא תצמח, ואם תצמח — "ואכלהו איביכם": 17 **ונתתי פני בכם שנאי שלי**, פונה אני מפל עסקי להרע לכם: **ורדו בכם שנאיכם**. כמשמעו, ישלטו בכם. אגדת תורת כהנים מפרשה זו: **אף אני אעשה זאת**. איני מדבר אלא ב"אף", וכן: "והלקחתי אף אני עמכם בקרי": **והפקדתי עליכם**. שיהיו המכות פוקדות אתכם מזו

7. בראשית י, ט. 8. בראשית יג, יג. 9. בועות, תפוחות בעור, מלאות נוזלים. 10. דברים לב, כב. 11. פסוק כד. 12. איכה ב, כב. 13. פסוק ט. 14. שופטים ו, גד. 15. מיכה ג, ג.

Threats and Curses

14 But if you commit the following sevenfold train of misdeeds: [1] **you purposely do not listen**, i.e., do not study My Torah assiduously, intending thereby to affront Me; and consequently [2] **you do not perform all these commandments**,

15 and if you consequently [3] **despise** those who do follow My rules; [4] **reject** the sages, who teach you My ordinances; [5] **prevent** others from performing the commandments; [6] deny that I gave the Torah and that its rules are My commandments; and finally [7] **break My covenant** with you by denying My very existence,

16 then I too, will do likewise to you, punishing you with a sevenfold train of calamities. **I will set upon you** [1] **disorientation**, [2] **consumption and blisters**, [3] **fever**, [4] diseases that **dash the hopes** and [5] **depress the soul** of the sufferer's family, who longs in vain for his recovery. [6] **You will sow your seed in vain**, for it will either not grow, or [7] if it does grow, **your enemies will eat it**.

17 Besides the above seven punishments, which are mainly for not studying the Torah and performing My commandments (the first two sins), **I will turn toward you**, according you special attention in punishing you for hating and forsaking Me beyond this (the last five sins).¹⁵ **You will be smitten before your enemies. Those who hate you will rule over you. You will flee, although no one will be pursuing you.**

These same words contain additional, more serious threats: **I will angrily do the same to you. I will cause** the following punishments to assail you in overlapping succession—before one is finished, the next will begin: [1] **disorienting** pestilence, which will confine you to bed but not afflict your skin; but this will progress to [2] **consumption and blisters**, which will damage your skin but not give you a fever; but this will progress to [3] **fever**, which will make you feel ill but not destroy your hopes of recovery; but this will progress to [4] diseases that **dash** your **hopes** of recovery but still allow others to entertain the hope that you will recover; but this will progress to [5] diseases that **depress the soul** by depriving others, as well, of any hope for your recovery. [6] One year **you will sow your seed in vain**, but [7] the next year it will grow, but before you can harvest it for yourselves, **your enemies** will lay siege to your city, and, finding your crops waiting for them in the field, they **will eat it**, while you have nothing stored up in your city from the previous year to eat.

⌘ CHASIDIC INSIGHTS ⌘

14-43 Threats and Curses: In this passage, known as “the Admonition,” God informs the Jewish people of the drastic consequences of veering from the Torah’s instructions for life. In the synagogue, this section is traditionally read quickly and in a lower tone than the rest of the reading, underscoring its foreboding content.

However, the *Zohar* informs us that God, the Torah, and humanity all possess hidden and revealed dimensions. In the Torah’s revealed dimension, these verses are indeed curses; in its concealed dimension, they are blessings.¹⁶ This does not mean that

they are “figurative” blessings, painful experiences we must endure for a greater good; they are real blessings, and not just ordinary blessings, but the greatest, most sublime blessings.

In fact, it is specifically the most sublime blessings that have to be couched (and sometimes experienced) as curses. This is because whenever a blessing is bestowed by heaven, it must first pass through the heavenly court, where the prospective recipient is judged as to whether he is worthy of the blessing. When the blessing is “disguised” as a curse, however, it “bypasses” the advocates of strict

¹⁵ *Likutei Sichot*, vol. 17, p. 326, note 30. ¹⁶ *Zohar* 3:152a; *Likutei Torah* 2:48a. See also *Siftei Kohen* on Deuteronomy 28:15. *Likutei Sichot*, vol. 19, p. 235, note 4.

ONKELOS

18 ואם עד אלה לא תשמעו לי ויספתי ליסרה אתכם שבע על-הטאתיכם: 19 ושברתי את-גאון עיניכם ונתתי את-שמיכם כפרזל ואת-ארצכם כנחשה: 20 ותם לריק כחכם ולא-תתן ארצכם את-יבולה ועין הארץ לא יתן פרוי: 21 ואם-תלכו עמי קרי ולא תאכו לשמע לי ויספתי עליכם מכה שבע כהטאתיכם: 22 והשלחתי בכם את-חית השדה ושכלה אתכם והכריתה את-בהמתכם והמעיתה אתכם ונשמו דרכיכם:

RASHI

ואפרי: לא יתן פרוי. כשהוא מפרה משיר פרותיו, הרי שתי קללות, ויש כאן שבע פרעניות: 21 ואם תלכו עמי קרי. רבותינו אמרו: עראי, במקרה, שאינו אלא לפרקים, כן תלכו עראי במצות, ומנחם פרש: לשון מניעה, וכיו"י: "הקר רגלך", וכיו"י: "יקר רוח". וקרוב לשון זה לתרגומו של אנקלוס: לשון קשי, שמקשין לבם למנע מהתקרב אלי: שבע כהטאתיכם. שבע פרעניות אחרות, במספר שבע כהטאתיכם: 22 והשלחתי. לשון גרוי: ושכלה אתכם. אין לי אלא חיה משכלת, שדרכה בכך, בהמה שאין דרכה בכך מנין? תלמוד לומר: "ושן בהמת אשלח בם", הרי שתיים. ומנין שתהא ממיטה בנשיכתה? תלמוד לומר: "עם חמת זחלי עפר", מה אלו נושכין וממיתין, אף אלו נושכין וממיתין. כבר היו שנים בארץ ישראל, חמור נושף וממית ערוד נושף וממית: ושכלה אתכם. אלו הקטנים. והכריתה את בהמתכם. מבחוץ: והמעיתה אתכם. מבפנים. ונשמו דרכיכם. שבילים גדולים ושבילים קטנים. הרי שבע פרעניות: שן בהמה, ושן חיה, חמת זחלי עפר, ושכלה, והכריתה, והמעיתה, ונשמו:

16. יחזקאל כד, כא. 17. דברים כח, כג. 18. תורת כהנים. 19. משלי כה, יז. 20. שם יז, כו. 21. דברים לב, כד. 22. שם.

CHASIDIC INSIGHTS

that they distressed me greatly." His father asked him: "What did they say to you?" [Rabbi Eleazar said,] "They said thus and thus." Said the father to him: "Those are all blessings: 'That you sow and not reap' [means] that you have children and they not die. 'That what you bring in not go out' [means] that you bring home daughters-in-law and your sons not die, so that their wives need not leave again. 'That what goes out you not bring in' [means] that you give your daughters [in marriage]

and their husbands not die so that your daughters need not come back. 'That your house be desolate and your inn be inhabited' [means] that this world be your inn and the next world be your home.... 'That your table be disturbed' [means] by [many] sons and daughters. And 'that you not see a new year [means] that your wife not die and you not have to take a new wife.'"

This explains why "God rebukes the one He loves."²⁴ The greatest love cannot be manifest

24. Proverbs 3:12.

Allegorically, **you will sow your seed**, i.e., your children, with great effort, **but sin, your enemy, will consume them.**

I will turn toward you, according you special attention in punishing you for your disloyalty to Me. **You will be smitten** by pestilence within your cities **before your enemies**, who are laying siege outside the city. **Those among you who hate you**—traitors from among your own ranks—**will rule over you.** In contrast to foreign enemies, who only seek to plunder you of your observable wealth, traitors—who are privy to your secrets and harbor more deep-seated hatred for you—will plunder you of your hidden wealth, as well.¹⁷ **You will flee** in panic, **although no one** from among these traitors **will actually be pursuing you**, since they, just like you, will be starving as a result of the enemy's siege.

18 If, during these punishments, you do not listen to Me and repent, **I will add another seven punishments for your** above-listed seven **sins** that you continue to commit:

19 [1] I will break, i.e., destroy, the magnificent edifice of the Holy Temple, **the pride of your strength.**¹⁸ **[2] I will make your skies dry like iron**, which does not sweat, meaning that there will be no rain to water new crops, **and [3] your land moist like copper**, which does sweat, causing any existing produce to rot.¹⁹

20 [4] Your strength will be expended in vain, making you frustrated over the futility of your work. **[5] Your land will not even yield** a quantity of produce equal to the amount of seed that **you planted in it.** **[6] The tree** will be debilitated by the lack of nutrients in **the earth**, and **will therefore not give forth** any ripe fruit in season, and **[7] it will drop its fruit** before ripening it.

21 If, in your stubbornness, you continue to **walk with Me**—i.e., perform My commandments—**irregularly, and you do not wish to listen to Me, I will add seven more punishments, corresponding to your** above-listed seven **sins** that you continue to commit:

22 [1] I will incite²⁰ both **the wild beasts of the field** and **[2] your domesticated animals**²¹ **against you**, **[3] both of which will bite you** (miraculously, in the case of the domesticated animals that do not usually bite) lethally.²² **[4] They will bereave you** of your young children. They will attack both you and your other livestock, but whereas **[5] they will utterly destroy your livestock**, which, being outside in the fields, will be unable to escape their attack, **[6] they will only diminish you**, since you will be able to seek refuge inside your homes. **[7] All your roads**, both major and minor thoroughfares, **will become desolate.**

✧ CHASIDIC INSIGHTS ✧

---

judgment and can make its way straight to its recipient.

In the Talmud²³ we are told that Rabbi Shimon bar Yochai (author of the *Zohar*) sent his son, Rabbi Eleazar, to be blessed by some of the sages. They bestowed upon him what sounded like a string of curses:

They said to him: "May it be [God's] will that you sow and not reap; that what you bring in not go out; that what goes out you not bring in; that your house be desolate and your inn be inhabited; that your table be disturbed and you not see a new year." When he came home to his father, he said to him: "They were so far from blessing me

---

¹⁷ *Likutei Sichot*, vol. 23, p. 77. ¹⁸ Ezekiel 24:21. ¹⁹ Rashi here and on Deuteronomy 28:23. ²⁰ *Likutei Sichot*, vol. 11, p. 24, note 6, p. 28, note 27. ²¹ Deuteronomy 32:24. ²² *Ibid.* ²³ *Mo'ed Katan* 9b.

ONKELOS

23 ואם באלין לא תתדרון למימרי ותהכון קדמי בקשיו: 24 ואהר אף אנא עמכון בקשיו ואלקי יתכון אף אנא שבע על חוביכון: 25 ואיתי עליכון דקטלין בחרבא ויתפרעון מנכון פרענותא על דעברתון על פתגמי אוריתא ותתכנשוון לקרויכון ואגרי מותנא ביניכון ותתמסרון בידא דסנאה: 26 בדאתבר לכון סעיד מיכלא ויפין עשר נשין לחמכון בתנורא חד ויתיבון לחמכון במתקלא ותיכלון ולא תשבועון:

23 ואם-באלה לא תוסרו לי והלכתם עמי קרי: 24 והלכתי אף-אני עמכם בקרי והפיתי אתכם גם-אני שבע על-הפאתיכם: 25 והבאתי עליכם חרב נקמת נקם-ברית ונאספתם אל-עריכם ושלחתי לך ב'תוככם ונתתם ביד-אויב: 26 בשברי לכם מטה-לחם ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד והשיבו לחמכם במשקל ואכלתם ולא תשבועו: ס

RASHI

לשון משען, כמו: "מטה עד". בשברי לכם מטה לחם. אשבר לכם כל מסעד אכל, והם חצי רעב: ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד. מחסר עצים: והשיבו לחמכם במשקל. שתהא התבואה נרקבת ונעשית פת נפולה ומשתברת בתנור, והן יושבות ושוקלות את השברים לחלקם ביניהם: ואכלתם ולא תשבועו. זו היא מארה בתוך המעים. הרי שבע פרעניות: חרב, מצור, דבר, שבר מטה לחם, חסר עצים, פת נפולה, מארה במעים. "ונתתם"²⁴ אינה מן המנון, שהיא ה"חרב":

23 לא תוסרו לי. לשוב אלי: 25 נקם ברית. ויש נקם שאינו בברית, בדרך שאר נקמות, וזהו סמוי עיניו של צדקהו. דבר אחר: "נקם ברית", נקמת בריתי אשר עברתם. כל "הבאת חרב" שבמקרא, היא מלקמת חילות אויבים: ונאספתם. מן החוץ אל תוך הערים מפני המצור: ושלחתי דבר בתוככם. ועל ידי הדבר "ונתתם" ביד האויבים הצרים עליכם, לפי שאין מלינים את המת בירושלים, וכשהם מוציאים את המת לקברו, נתנים ביד אויב: 26 מטה לחם.

23. ירמיה מת, י. 24. פסוק כה.

CHASIDIC INSIGHTS

before the Fall. Since we would have existed on this higher spiritual plane, the Torah would not have had to descend and become couched in terms germane to physical reality. We would have been able to understand the Torah as it is written "in heaven." But when, because of the sin of the Golden Calf, Mo-

ses had to break the tablets, the world descended to its present, materialistic state, and our consciousness suffered a concomitant fall. The Torah "fell," too—that is, its sublime meaning became couched in physical terms in order to address the physical realities of our world. [continues...]

INNER DIMENSIONS

[26] When I break your staff of bread: The Midrash, in fact, states that the Torah preceded the world by "two thousand years." These years are understood to refer to the two *sefirot* of the intellect, *chochmah* and *binah*. The phrase "I will teach you *chochmah*" from the Book of Job³⁰ can be read "I, *chochmah*, am a thousand," implying that *chochmah* and *binah* are each represented by a thousand years. The seven lower *sefirot*, which correspond to the seven days of the Creation week, would thus correspond to the seven millennia of Creation, as it is written, "For a thousand years are in Your sight as a day that passes."³¹ The *sefirot* of *chochmah* and *binah*, the primordial Torah, thus precede the world by "two thousand years."

When I break your staff of bread: The breaking of the tablets (the Torah being the soul's "food") is a reflection of the cosmic "breaking of the vessels," in which the lofty and uncontainable light of pre-creation "exploded," leaving sparks of infinity scattered throughout the physical world. **Bake your bread:** Bread is generally made with wheat, and the numerical value of the Hebrew word for "wheat" (חטה) is 22, the number of letters in the Hebrew alphabet, with which the Torah is written. The imagery is thus that the "wheat"—the 22 letters used in the study of the Torah—must be "baked" into "bread"—a form in which it can be digested by the soul—by "fire"—the love of God.

30. 33:33. 31. Psalms 90:4.

23 If, in your continued stubbornness, you will not be corrected by these punishments enough to return to Me, and you therefore continue to walk with Me—i.e., perform My commandments—irregularly,

24 then I too, will treat you stubbornly: I will smite you, too—reciprocally—sevenfold for persisting in your above-listed seven sins, as follows.

25 [1] I will bring an army against you that will avenge your disloyalty to Me; it will strike you in accordance with the vengeance described in this covenant. [2] As this army approaches, you will gather into your cities. [3] I will send an epidemic into your midst, and those of you who remove the corpses from the city in order to bury them will be delivered into the enemy's hands.

26 [4] When I eliminate your every source of food, [5] ten women will bake your bread in one oven because of the lack of wood for fuel. [6] Moreover, the grain will rot, causing the bread to crumble in the oven. The women will therefore weigh and divide the crumbs among themselves, and **will bring back your bread by weight.** [7] Your food will be so miraculously unsatiating²⁵ that no matter how much you will eat, you will not be satisfied.

☞ CHASIDIC INSIGHTS ☞

---

through revealed good, for we might not be found worthy of such benevolence. It must be manifest in the guise of evil and suffering.

As was the case with Rabbi Eleazar, we must learn how to “decipher” these hidden blessings; only then can they be revealed as the blessings they truly are. For this, Rabbi Eleazar needed the guidance of Rabbi Shimon, who taught him how to decode the curses so they could be manifest as blessings. Inasmuch as Rabbi Shimon is the author of the *Zohar*, the seminal text of the inner dimension of the Torah, the lesson here is that the study of the Torah's inner dimension trains us to perceive the inner dimension of reality in general, including the inner dimension of God's apparent curses. Indeed, the above-cited passage in the *Zohar* itself goes on to tell us that the study of the hidden dimension of the Torah awakens the hidden dimension of our soul, which in turn enables us to experience the hidden dimension of God and thereby experience the hidden dimension of the curses, in which they are the most sublime blessings. Once we are aware that God's curses are really blessings, we instinctively fulfill the sages' counsel to “rejoice in suffering,”²⁶ and this understanding allows the inner goodness of the apparent

curses to be fully manifest.²⁷

26 When I eliminate your every source of food (literally, “When I break your staff of bread”): Bread is a metaphor for the Torah: just as bread nourishes the body, the Torah nourishes the soul.

The Torah in its present manifestation—as we know it—is a fallen version of the original. In its original form, the Torah does not discuss earthly reality, but rather only describes the spiritual realm. This is what the Midrash means when it tells us that the Torah “preceded” the creation of the world. Similarly, the Torah studied by the souls of the departed and the not-yet-born in the Garden of Eden does not address physical reality. The Torah we see is a dim reflection of that Torah, a translation of its sublimity in earthly terms.

This fall took place when Moses broke the first tablets. When God gave us the Torah at Mount Sinai, we were cleansed of the spiritual impurity the world fell into because of Adam and Eve's sin with the Tree of Knowledge of good and evil. Had we not sinned with the Golden Calf, the messianic era would have commenced then, and reality would have been elevated to the spiritual plane of the Garden of Eden

☞ A CLOSER LOOK ☞

[25] Who remove the corpses from the city: It is generally forbidden to bury a person inside any walled city in the Land of Israel.²⁸ In addition, it

was the traditional practice in Jerusalem not to allow a corpse to even remain overnight within the city.²⁹

25. Cf. above, v. 5. 26. *Shabbat* 88b, etc. 27. *Tanya*, chapter 26; *Igeret HaKodesh* 11, 22; *Likutei Sichot*, vol. 7, p. 233, vol. 19, pp. 136-139. 28. Based on Numbers 5:2. *Kelim* 1:7; *Mishneh Torah*, *Beit HaBechirah* 7:13; *Tosefot* on *Arachin* 32b, s.v. *VeKidshu*. 29. *Bava Kama* 82b; *Mishneh Torah*, *Beit HaBechirah* 7:14.

— ONKELOS —

27 ואם בדא לא תקבלון למימרי ותתבון קדמי בקשיו: 28 ואהרן עמכון בתקוף רגו וארדי יתבון אף אנא שבע על חוביכון: 29 ותיכלון בשר בניכון ובשר בנתבון תיכלון: 30 ואשיצי ית במתיכון ואקצץ ית הניסניסיון ואתון ית פגריכון על פגרי טעותכון וירחק מימרי יתבון: 31 ואתון ית קרויכון חרבא ואצדי ית מקדשיכון ולא אקביל ברעוא קרבן בנישתכון: 32 ואצדי אנא ית ארעא ויצידון עלה בעלי דבניכון דיתבין בה: 33 ויתבון אבדר בני עממיא ואגרי בתריכון דקטלין בתרבא ותדי ארעכון צדיא וקרויכון יהון חרבא:

27 ואם-בזאת לא תשמעו לי והלכתם עמי בקרי: 28 והלכתי עמכם בחמת-קרי ויפרתי אתכם אף-אני שבע על-חטאתיכם: 29 ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם תאכלו: 30 והשמדתי את-במותיכם והכרתי את-המניכם ונתתי את-פגריכם על-פגרי גלוליכם ונגעלה נפשי אתכם: 31 ונתתי את-עריכם חרפה והשמותי את-מקדשיכם ולא ארית בריח ניהחכם: 32 והשמתי אני את-הארץ ושממו עליה איביכם הישבים בה: 33 ואתכם אזרה בגוים והריקתי אחריכם חרב והיתה ארצכם שממה ועריכם יהיו חרפה:

— RASHI —

פגריכם" וגו' — הרי שלש, סלוק שכינה — ארבע, חרבון ערים, שממון מקדש מן הגדודיות, "ולא אריח" קרבנות, הרי שבע: 32 והשמתי אני את הארץ. זו מדה טובה לישראל, שלא ימצאו האויבים נחת רוח בארצם, שתהא שוממה מיושביה: 33 ואתכם אזרה בגוים. זו מדה קשה, שבשעה שבני מדינה גולים למקום אחר, רואים זה את זה ומתנחמין, וישראל נזרו כבמזרה, כאדם הזורה שעורים בנפה ואין אחת מהן דבוקה בחברתה: והריקתי. כששולף החרב, מתרוקן הנידן. ומדרשו: חרב הנשמטת אחריכם אינה חוזרת מהר, כאדם שמריק את המים ואין סופן לחזור: והיתה ארצכם שממה. שלא תמקרו לשוב לתוכה, ומתוך כך "עריכם יהיו חרפה", נראות לכם חרבות, שבשעה שאדם גולה מביתו ומכרמו ומעירו וסופו לחזור, כאלו אין כרמו וביתו חרבים. כך שנויה בתורת כהנים:

30 במותיכם. מגדלים ובירניות: המניכם. מין עבודה זרה שמעמידין על הגגות, ועל שם שעומדים בחמה קרויין "המנים": ונתתי את פגריכם. תפוחי רעב היו, ומוציאים יראתם מחיקם ומנשקים אותם, וכרסו נבקעת ונופל עליה: ונגעלה נפשי אתכם. זה סלוק שכינה: 31 ונתתי את עריכם חרפה. יכול מאדם, כשהוא אומר: "והשמתי אני את הארץ", הרי אדם אומר, הא מה אני מקים: "חרפה"? מעובר ושב: והשמותי את מקדשיכם. יכול מן הקרבנות, כשהוא אומר: "ולא אריח", הרי קרבנות אמורים, הא מה אני מקים: "והשמותי את מקדשיכם"? מן הגדודיות, שירות של ישראל שהיו מתקדשות ונועדות לבא שם. הרי שבע פרעניות: אכילת בשר בנים ובנות, והשמדת במות — הרי שתיים. בריתת חמנים — אין כאן פרענות, אלא על ידי השמדת הבירניות ופלו החמנים שבראשי הגגות ויכרתו. ונתתי את

25. פסוק לז. 26. תורת כהנים.

— CHASIDIC INSIGHTS —

soul: insight, understanding, knowledge, kindness, severity, beauty, victory, glory, foundation, and kingship. And—

Women: In male-female imagery, the female is the recipient.³⁴ When our love for God is evoked, we must keep it "feminine," i.e., we must remember that it is granted to us by God. We are only the recipients of this feeling of love; we did not create it.

When all of these conditions are met—

They will bring back your bread by weight (literally: on the scales): When one arm of a scale goes down, the other goes up. Similarly, by integrating the Torah

into our beings, by bringing it "down" so it can reach even the most mundane facets of our lives, we cause a reciprocal reaction and "elevate" the Torah back to its primordial form, as it was before it "fell" into its present material context. The spiritual dimension of the Torah begins to open up before us, and we become privy to progressively deeper insights into its infinite meaning. As a result—

You will eat but not be satisfied: i.e., our love for God will be so great that we will never be able to learn enough Torah. As progressively deeper dimensions of the Torah open up before us, it will always seem new and thrilling.³⁵

34. See on Genesis 1:16, etc. 35. *Likutei Sichot*, vol. 30, p. 18; *Likutei Torah* 2:48b ff.

27 **If, despite all this, you do not listen to Me, and you therefore continue stubbornly to walk with Me**—i.e., perform My commandments—**irregularly,**

28 **then I will treat you with furious stubbornness: I will chastise you reciprocally sevenfold for persisting in your above-listed seven sins,** as follows.

29 [1] **You will eat the flesh of your sons, and you will eat the flesh of your daughters.**

30 [2] **I will demolish your tall and fortified edifices and thereby cut down your idols** that you place on their roofs.³² [3] **I will make your corpses fall upon the ‘corpses’ of your smashed idols.** [4] **My soul**—the Divine presence—**will reject you** by departing from you.³³

31 [5] **I will destroy your cities** so completely that even passersby will find no reason to enter them. [6] Inasmuch as your cities will be razed, **I will** by that very fact **make your holy places desolate**, devoid of the throngs of pilgrims that used to visit them. [7] **I will** therefore **not** be able to **derive any pleasure from your sacrifices**, which you would have offered up to please Me.

32 Despite all these punishments, I will still have mercy on you: Although **I will** indeed **make the land desolate** of its inhabitants, **it will be deserted** also by your **enemies, who** will try unsuccessfully to **live in it**. Thus, they will have no desire to claim it as their own.

33 **I will scatter you among the nations**, spreading you so thinly that you will not be able to take comfort from one another in your exile. **I will unsheathe the sword after you** persistently, allowing your enemies to harass you constantly. Since you will not return to it quickly, **your land will be persistently desolate**; since you will despair of returning to it, you will view **your cities** as being truly **destroyed**.

∞ CHASIDIC INSIGHTS ∞

When I break your staff of bread thus refers to the breaking of the tablets, which caused the Torah to descend and become garbed in a physical context. The term *the staff of bread* alludes to the Tree of Life in the Garden Eden, the source of the Torah. The “breaking” of the staff refers to the descent of the Torah from its spiritual context as the Tree of Life into its present, fallen form.

(These words shed light on the Admonition as a whole. Our perception of the Admonition as a frightening prophecy is a result of the “breaking of the staff,” the disguising of Torah in the vocabulary of earth. In its heavenly form, the Admonition is all blessing; in heaven, no one is in need of admonition.)

The advantage of the Torah being couched in physical terms is that we can understand it. The disadvantage is that because we perceive the Torah in its earthly form, we may find it difficult to internalize it, to assimilate its teachings into our spiritual bloodstream. The Torah therefore tells us how to avoid the pitfall of storing the ideas of Torah in a theoretical corner of our mind.

Bake your bread: Just as unbaked flour cannot be absorbed by the body, so the bread of the soul, Torah, cannot be fully absorbed by its student unless it is properly “baked” in the fire of the soul’s love for God and its desire to cleave to Him. One can study thousands of pages of Torah and remain unaffected. To digest Torah so that it permeates all of our being, we must evoke our soul’s sometimes dormant love for God—the fire that prepares the Torah for human digestion. How do we stimulate this love?

In one oven (which can be read: *in the oven of One*): through meditating on the oneness of God—that nothing truly exists besides Him. The “oven” that contains the fire of love for God is created by meditating on His oneness. When we meditate deeply on the fact that nothing truly exists besides God, we forsake all our love-affairs with the things of this world and become consumed with passionate love for God, which we will quench by studying the Torah. But—

Ten: This love must encompass all ten powers of our

---

32. Rashi on v. 31, below. 33. Cf. above, v. 11.

ONKELOS

34 בכך תרעי ארעא ית שמשקה כל יומין דצדיאת ואתון בארע בעלי דבביון כון תשט ארעא ותרעי ית שמשקה: 35 כל יומין דצדיאת תשט ית די לא שמת בשמיכון כד הויתון יתבין עלה: 36 ודישתארון בכון ואעל תברא גלבהון בארעתא דשנאיהון וירדוף יתהון קל טרפא דשקין ויערקון כמערוק מן קדם דקטלין בחרבא ויפלו ולית דרדיף: 37 ויתקלון גבר באחיהי כמקדם דקטלין בחרבא ורדיף לית ולא תהי לבון תקומה קדם בעלי דבביון: 38 ותיבדון בני עממיא ותגמר יתכון ארע בעלי דבביון: 39 ודישתארון בכון יתמסון בחוביהון בארעתא דבעלי דבביון ואף בחובי אבהתהון בישיא דאחידין בידיהון יתמסון: 40 וידון ית חוביהון וית חובי אבהתהון בשקרהון דשקרו במימרי ואף דהליכו קדמי בקשיו:

34 אִז תִּרְצֶה הָאָרֶץ אֶת־שִׁבְתֹּתֶיהָ כֹּל יְמֵי הַשָּׁמָה וְאַתֶּם בְּאֶרֶץ אֲבוֹתֵיכֶם אִז תִּשְׁבֹּת הָאָרֶץ וְהִרְצַת אֶת־שִׁבְתֹּתֶיהָ: 35 כֹּל־יְמֵי הַשָּׁמָה תִּשְׁבֹּת אֶת אֲשֶׁר לֹא־שָׁבַתָּה בְּשִׁבְתֹּתֶיכֶם בְּשִׁבְתֶּכֶם עָלֶיהָ: 36 וְהִנְשֹׂאֲרִים בְּכֶם וְהִבֵּאתִי מִרְדָּף בְּלִבְכֶם בְּאֶרֶץ אֲבוֹתֵיכֶם וְרָדַף אֹתָם קוֹל עֲלֵה נִדְרָף וְנָסוּ מִנְּסַת־חֶרֶב וּנְפְלוּ וְאִין רִדְף: 37 וּכְשָׁלוּ אִישׁ־בְּאֵחָיו כַּמִּפְנֵי־חֶרֶב וְרָדַף אֶין וְלֹא־תִהְיֶה לְכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אֲבוֹתֵיכֶם: 38 וְאַבְדֶּתֶם בְּנוֹיִם וְאָכְלָה אֶתְכֶם אֶרֶץ אֲבוֹתֵיכֶם: 39 וְהִנְשֹׂאֲרִים בְּכֶם יִמְקוּן בְּעוֹנֵם בְּאֶרֶץ אֲבוֹתֵיכֶם וְאֵף בְּעוֹנֵת אֲבֹתָם אֹתָם יִמְקוּן: 40 וְהִתְדוּ אֶת־עוֹנֵם וְאֶת־עוֹן אֲבֹתָם בְּמַעֲלָם אֲשֶׁר מַעֲלוּ־בִי וְאֵף אֲשֶׁר־הִלְכוּ עִמִּי בְּקָרִי:

RASHI

מאות שנה — ששים וארבע, לשלשים ושש שנה — חמש שמשות, הרי שבעים חסר אחת, ועוד שנה יתרה שנכנסה בשמטה המשלמת לשבעים, ואותו יובל שגלו שלא נגמר בעונם נחשב להם. ועליהם נגזר שבעים שנה שלמים, וכן הוא אומר בדברי הנביאים: "עד רצתה הארץ את שבתותיה וגו' למלאות שבעים שנה": 36 והבאתי מרדף. פחד ורף לבב. מ"ם של "מרף" יסוד נופל הוא, כמו מ"ם של "מועד" ושל "מוקש": עלה נדף. שהרוח דוחפו ומכהו על עלה אחר ומקשקש ומוציא קול, וכן תרגומו: "קל טרפא דשקין", לשון חבטה. "שדופת קדים" — "שקיפן קדום", לשון "משקוף"²⁹, מקום חבטת הדלת, וכן תרגומו של "חבורה"³⁰ — "משקופי": ונסו מנסת חרב. כאלו רודפים והורגים אותם: 37 וכשלו איש באחיו. כשירוצו לנוס, וכשלו זה בזה, כי יבהלו לרוץ: כמפני חרב. כאלו בורחים מלפני הורגים, שיהא בלבבם פחד וכל שעה סבורים שאדם רודפם. ומדרשו: "וכשלו איש באחיו", זה נכשל בעונו של זה, שכל ישראל ערבין זה לזה: 38 ואבדתם בגוים. כשתהיו פוורים, תהיו אבודים זה מזה: ואכלה אתכם. אלו המתים בגולה: 39 בעונת אבתם אתם. כשאוחזים מעשה אבותיהם בידיהם: ימקו. לשון המסה, כמו: "ימסו", וכמוהו: "תמקנה בחריהו", "נמקו חבורתי"³¹.

34 אִז תִּרְצֶה. תפיס את פעם המקום, שקעס על שמשותיה: והרצת. למלך "את שבתותיה": כל ימי השממה. לשון העשות, ומ"ם דגש במקום כפל "שקמה": 35 את אשר לא שבתה. שבעים שנה של גלות בבל, הן היו כנגד שבעים שנות השמטה ויובל שהיו בשנים שהכעיסו ישראל בארצם לפני המקום, ארבע מאות ושלשים שנה: שלש מאות ותשעים היו שני עונם משנכנסו לארץ עד שגלו עשרת השבטים, ובני יהודה הכעיסו לפניו ארבעים שנה משגלו עשרת השבטים עד חרבות ירושלים, הוא שנאמר ביחזקאל: "ואתה שכב על צדך השמאלית וגו' וכלית את אלה וגו' ושכבת על צדך הימנית ארבעים יום ונשאת את עון בית יהודה", ונבואה זו נאמרה ליחזקאל בשנה החמשית לגלות המלך יהויכין. ועוד עשו שש שנים עד גלות צדקיהו, הרי ארבעים ושש. ואם תאמר: שנות מנשה חמשים וחמש היו, מנשה עשה תשובה שלשים ושלש שנה, וכל שנות רשעו עשרים ושנים שנה, דכתיב: "ויעש אשרה כאשר עשה אחאב", ואחאב מלך עשרים ושנים שנה, כמו שאמרו באגדת "חלק"³², ושל אמון שנים, ואחת עשרה ליהויקים, וכנגדן לצדקיהו. צא וחשב לארבע מאות ושלשים ושש שנה שמטין ויובלות שבהן, והם שש עשרה למאה: ארבע עשרה שמטין ושנים יובלות, הרי לארבע

27. ד. דו. 28. מלכים ב, א. 29. סנהדרין ק, א. 30. ב לו, א. 31. בראשית מא, ו. 32. שמות יב, כב. 33. שמות כא, כה. 34. סנהדרין כז, ב. 35. זכריה יד, יב. 36. תהלים לח, ו.

34 Then, the land will appease Me over its unobserved sabbatical years. During the entire time that it remains desolate while you are exiled in the land of your enemies, the land will rest and thus appease Me over its unobserved sabbatical years.

35 I will be appeased in this way because during the entire time that the land remains desolate, it will rest the way it should have rested during your sabbatical years, when you lived upon it.

36 As for those of you who survive the harassment you will suffer in exile, I will bring chronic timidity into their hearts for as long as they are exiled in the lands of their enemies. They will be so paranoid that the sound of a rustling leaf will pursue them; they will flee as if fleeing the sword, and they will fall, even though there is in fact no pursuer.

37 Each man will stumble over his brother Israelite, fleeing as if from the sword, although there is no pursuer. You will not even be able to stand up to face your enemies. Furthermore, you will—at that time³⁶—be held accountable for each other's wrongdoings, so each of you will figuratively 'fall' because of the other's faults.

38 You will become lost to one another, due to having been scattered among the nations. The land of your enemies will figuratively consume you as you die and are buried in it.

39 Those of you who survive will, on account of their iniquity, waste away in the lands of your enemies. If the iniquities of their fathers are still with them, in that they persist in the same misbehavior their forebears were guilty of, they will waste away on that account also.

40 They will then confess both their own iniquity and their fathers' iniquity, namely, their unfaithfulness by which they betrayed Me, and also how they stubbornly walked with Me—i.e., performed My commandments—irregularly,

🌀 A CLOSER LOOK 🌀

[34-35] Over its unobserved sabbatical years: Like most of the commandments applicable only in the Land of Israel, the observance of the sabbatical and Jubilee years did not take effect until the land had been conquered and divided up. This process took 14 years, so the first year of the first sabbatical cycle was 2503, the 15th year after the people entered the land in the year 2489. We are told that an additional 835 years passed until the destruction of the First Temple in the year 3338. Of these 835 years, there were 436 during which the years that should have been observed as sabbatical and Jubilee years were not. Every 50-year

period contains 8 years of rest: 7 sabbatical years and 1 Jubilee year. Thus, since 400 years contain eight full 50-year periods ($8 \times 50 = 400$), it contains 64 years of rest (8×8). The remaining 36 of the 436 years contain 5 sabbatical cycles ($5 \times 7 = 35$) plus one year—the first of the next sabbatical cycle—which the people did not plan to observe properly either, and was therefore accounted as if they did not in fact. Thus, there were a total of 70 years of rest ($64 + 5 + 1$) that were not observed in this period. Correspondingly, the exile that began with the destruction of the Second Temple lasted exactly 70 years.³⁷

36. Deuteronomy 29:28; *Likutei Sichot*, vol. 19, p. 270, note 28. 37. See Jeremiah 29:10; 2 Chronicles 36:17-21.

ONKELOS

41 אף אָנא אהר עמהון בקשיו ואָעל יתהון באַרע בעלי דבֿביהון או בכֿן יתבר לכהון טפֿשא ובכֿן ירעון ית חובֿיהון: 42 ודכֿרנא ית קזמי דעם יעקוב ואף ית קזמי דעם יצחק ואף ית קזמי דעם אברהם אָנא דכֿיר וארעא אָנא דכֿיר: 43 וארעא תתרטיש מנהון ותרעי ית שמטשא בדצדיאת מנהון ואננו ירעון ית חובֿיהון לוטיו חלף ברבֿן איתוי עליהון בדיל דבדיני קצו וית קזמי רחיקת נפֿשהון: 44 ואף ברם דא במהויהון באַרע בעלי דבֿביהון לא ארטישנון ולא ארזיקנון לשיציוותהון לאשנא קזמי עמהון ארי אָנא יי אלההון: 45 ודכֿרנא להון קים קדמאי די אפקית יתהון מארעא דמצרים לעיני עממאי למהוי להון לאַלה אָנא יי: 46 אלין קזמאי ודינאי ואוריתא די יתב יי בין מימרה ובין בני ישראל בטורא דסיני בידא דמשה: 27 ומליל יי עם משה למימר: 2 ומליל עם בני ישראל ותימר להון גבר ארי יפרש נדר בפרסו נפֿשתא קדם יי:

41 אף־אֲנִי אֵלֶיךָ עִמָּךְ בְּקָרִי וְהִבֵּאתִי אֹתָם בְּאֶרֶץ אֲבִיבֵיהֶם אוֹ־אֲנִי יִכְנַע לְבַבְךָ הָעֶרְל וְאֲנִי יִרְצוּ אֶת־עֲוֹנֵם: 42 וּזְכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֵף אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֵף אֶת־בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכֵּר וְהָאֶרֶץ אֲזַכֵּר: 43 וְהָאֶרֶץ תִּעֲלֹב מֵחֵם וְתִרְצֵן אֶת־שִׁפְתֵי־תִיהָ בְּהִשְׁמָהּ מֵחֵם וְהֵם יִרְצוּ אֶת־עֲוֹנֵם יַעֲזֹב וְיִבְלַעַן בְּמִשְׁפָּטֵי מָאָסוּ וְאֶת־חֻקְתִּי גִעְלָה נִפְשָׁם: 44 וְאֵף־גַּם־זֹאת בְּהִיוֹתְם בְּאֶרֶץ אֲבִיבֵיהֶם לֹא־מֵאֲסָתִים וְלֹא־נִעְלָתִים לְכַלְתֶּם לְהַפִּיר בְּרִיתִי אִתְּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: 45 וּזְכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רֵאשִׁנִּים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי־אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לְהַיֹּת לָהֶם לְאֱלֹהִים אֲנִי יְהוָה: 46 אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרֹת אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה בְּיַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי בְּיַד־מֹשֶׁה: פ

◆ רביעי (ששי במחוברין) 27:1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: 2 וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אִישׁ כִּי יִפְלֵא נֶדֶר בְּעַרְפּוֹ נִפְשֹׁת לַיהוָה:

RASHI

יעקב הקטן לכהן. ואם אינו כדאי, הרי יצחק עמו, ואם אינו כדאי, הרי אברהם עמו, שהוא כדאי. ולמה לא נאמרה "וזכרה" ביצחק? אלא אפרו של יצחק נראה לפני צבור ומנחם על המזבח: 43 יען וביען. גמול ובגמול, אשר "במשפטי מאסו": 44 ואף גם זאת. ואף אפלו אני עושה עמהם זאת הפרענות אשר אמרת, בהיותם בארץ אביהם לא אמאסם לכולותם ולהפיר בריתי אשר אתם: 45 ברית ראשנים. של שבטים: 46 והתורות. אחת בכתב ואחת בעל פה. מגיד, שכלם נתנו למשה מסיני: 2 כי יפלא. יפריש בפיו: בערפך נפשת. לתן ערה נפשו לומר ערה דבר שנפשו תלויה בו "עלי":

41 והבאתי אתם. אני בעצמי אביאם, זו מדה טובה לישראל, שלא יהיו אומרים: הואיל וגלינו בין האמות, נעשה כמעשיהם, אני איני מניחם, אלא מעמיד אני את נביאי ומחזירן לתחת כנפי, שנאמר: "והעלה על רוחכם היו לא תהיה וגו' חי אני וגו' אם לא ביד חזקה" וגו': או אז יכנע. כמו: "או נודע כי שור נגח הוא", אם אז יכנע. לשון אחר: אולי, שמא "אז יכנע לבהם" וגו': ואז ירצו את עונם. יכפרו על עונם בסיוריהם: 42 וזכרתי את בריתי ויעקוב. בחמשה מקומות נכתב מלא, ואלהו חסר בחמשה מקומות, יעקב נטל אות משמו של אלהו ערבון, שגבא ויבשר גאלת בניו: וזכרתי את בריתי ויעקוב. למה נמנו אבות אחרונות? לומר, כדאי הוא

37. יחזקאל כ, לבלע. 38. שמות כא, לו.

2 "Speak to the Israelites and say to them: 'When a person, whether Jew or non-Jew, articulates a vow, pledging an endowment of lives—i.e., of a living person or a vital organ of a living person—to God, i.e., to the Tabernacle treasury,

41 for which I will have treated them reciprocally with furious stubbornness and brought them into the land of their enemies. Even though they will have only confessed their sins but not yet regretted them or resolved not to repeat them, I will, in this merit, send them prophets and teachers to remind them that they remain My people, in order that they not be tempted to assimilate into their host nations. **Perhaps then, their clogged heart will become humbled,** and they will at least regret what they have done (even if they are not yet ready to resolve not to repeat their misdeeds in the future). If so, their sufferings **will appease Me for their iniquity**—whereas had they repented fully, that itself would have appeased Me.

42 Since, as stated, they will still not have repented fully, I will have to invoke the merits of their forbears to redeem them.³⁸ **I will remember first My covenant with Jacob,** who foresaw your exile and took pains to ensure that you would be redeemed.³⁹ It is true that he accrued the least merit of all the forefathers, since he did not have to oppose the influences of his milieu as they did. But since all his children became progenitors of the Jewish people—whereas not all of Abraham’s or Isaac’s children did—his merit should be invoked first, in order that it be channeled specifically to your aid. If his merit proves insufficient to redeem them, I will **also** add to his merit **My covenant with Isaac,** the memory of whose binding as a sacrifice is in any case always in the forefront of My consciousness, as Abraham requested.⁴⁰ If their combined merit proves insufficient, **I will also remember My covenant with Abraham** and add his merit to theirs.⁴¹ **I will also remember the empty, desolate Promised Land,**

43 for, as mentioned previously,⁴² **the land will have been forsaken by them in order to thereby appease Me over its unobserved sabbatical years by being devoid of them.** Through this, too, **they will appease Me for their iniquity.** This was all **in retribution** for their many sins, as mentioned above, **but only in retribution for their having despised My ordinances and for their having rejected My rules;** I exacted no retribution for their having rejected *Me*.⁴³

44 **For despite doing all this to them while they are in the land of their enemies, I will nevertheless neither despise nor reject them, i.e., proceed to annihilate them, thereby breaking My covenant with them, for I am God, their God.** I can be relied upon to keep My promise.

45 Therefore, **I will remember, for their benefit, the covenant I made with their forbears whom I took out from Egypt before the eyes of all the nations, to be a God to them.**⁴⁴ **I am God.”**

46 The contents of the Book of Leviticus up to this point **are the rules, ordinances, and laws**—both written and oral—that **God gave between Himself and the Israelites at the foot of⁴⁵ Mount Sinai, by the hand of Moses.** The following laws, in contrast, apply equally to Jews and non-Jews.⁴⁶

Donating the Value of Human Life

◆ *Fourth Reading (Sixth when combined) 27:1* **God spoke to Moses, saying,**

38. *Likutei Sichot*, vol. 27, pp. 207-216. 39. Genesis 46:6. 40. *Ibid.* 22:14. 41. *Likutei Sichot*, vol. 32, pp. 168-173. 42. Vv. 34-35. 43. As described in v. 15, above. 44. Exodus 20:2. 45. *Likutei Sichot*, vol. 17, p. 279, note 24. 46. *Sichot Kodesh 5734*, vol. 2, pp. 131-134, 150-151.

— ONKELOS —

3 ויהי פרסנה דכורא מבר עשרין שנין ועד בר שתין שנין ויהי פרסנה חמשין סלעין דכסף בסלעי קדשא: 4 ואם נקבתא היא ויהי פרסנה תלתין סלעין: 5 ואם מבר חמש שנין ועד בר עשרין שנין ויהי פרסנה דכורא עשרין סלעין ולנקבתא עשר סלעין: 6 ואם מבר ירחא ועד בר חמש שנין ויהי פרסנה דכורא חמש סלעין דכסף ולנקבתא פרסנה תלת סלעין דכסף: 7 ואם מבר שתין שנין ולעלא אם דכורא ויהי פרסנה חמש עשרי סלעין ולנקבתא עשר סלעין: 8 ואם מספן הוא מפרסנה ויקמנה קדם כהנא ויפרוס יתה כהנא על מימר די תדביק יד נדרא יפרסנה כהנא: 9 ואם בעירא די יקרבון מנה קרבנא קדם יי כל די יתן מנה קדם יי יהי קדשא: 10 לא יחלפנה ולא יעבר יתה טב בביש או ביש בטב ואם חלפא יחליף בעירא בבעירא ויהי הוא וחולפא יהי קדשא:

3 והיה ערבך הזכר מן עשרים שנה ועד בן-ששים שנה והיה ערבך חמשים שקל כסף בשקל הקדש: 4 ואם-נקבה הוא והיה ערבך שלשים שקל: 5 ואם מן-חמש שנים ועד בן-עשרים שנה והיה ערבך הזכר עשרים שקלים ולנקבה עשרת שקלים: 6 ואם מן-חדש ועד בן-חמש שנים והיה ערבך הזכר חמשה שקלים כסף ולנקבה ערבך שלשת שקלים כסף: 7 ואם מן-ששים שנה ומעלה אם-זכר והיה ערבך חמשה עשר שקל ולנקבה עשרה שקלים: 8 ואם-מך הוא מערבך והעמידו לפני הכהן והעריך אתו הכהן על-פי אשר תשיג יד הנדר יעריכנו הכהן: 9 ואם-בהמה אשר יקריבו ממנה קרבן ליהוה כל אשר יתן ממנו ליהוה יהיה-קדש: 10 לא יחליפנו ולא-ימיר אתו טוב ברע אורע בטוב ואם-המר ימיר בהמה בבהמה והיה-הוא ותמורתו יהיה-קדש:

— RASHI —

בביתא — פחא בביתא, סבתא בביתא — סימא בביתא וסימנא טבא בביתא: 8 ואם מך הוא. שאין ידו משגת לתן הערף הוה: והעמידו. לנערך "לפני הכהן", ויעריכנו לפי השגת ידו של מעריף: על פי אשר תשיג. לפי מה שיש לו יסדרנו, וישאיר לו כדי חיו: מטה, בר נכסת, וכלי אמנות, אם היה חמר — משאיר לו חמורו: 9 כל אשר יתן ממנו. אמר: רגלה של זו עולה — דבריו קנימו, ותמכר לצרכי עולה, ודמיה חלין חוץ מדמי אותו האבר: 10 טוב ברע. תם בבעל מום: או רע בטוב. וכל שכן טוב בטוב ורע ברע:

3 והיה ערבך וגו'. אין ערף זה לשון דמים, אלא בין שהוא יקר בין שהוא זול, כפי שניו, הוא הערף הקצוב עליו בפרשה זו: ערבך. כמו "ערף", וכפל הכפ"ץ לא ידעתי מאיזה לשון הוא: 5 ואם מן חמש שנים. לא שיהא הנודר קטן, שאין בדברי קטן כלום, אלא גדול שאמר: ערף קטן הוה, שהוא בן חמש שנים, עלי: 7 ואם מן ששים שנה וגו'. כשמגיע לימי הזקנה האשה קרובה להחשב כאיש, לפיכך האיש פוחת בהודקו יותר משליש בערב, והאשה אינה פוחתת אלא שליש בערבה, דאמרי אינשי: סבא

with an animal that can be sacrificed; or whether he proposes to exchange or substitute a bad (i.e., blemished) unconsecrated one for a good (i.e., unblemished) consecrated one—thereby appropriating for himself the more valuable animal. Since it is forbidden to exchange or substitute sanctified animals even when doing so would be to the advantage of the institution of the Tabernacle, it is self-evident that it is forbidden to do so when there is no such advantage, i.e. to exchange or substitute a blemished unconsecrated animal for a blemished consecrated one or an unblemished unconsecrated animal for an unblemished consecrated one.

If he nevertheless does substitute one animal for another animal, both it and its replacement will be holy. If the substituted animal is blemished, the proceeds of its sale may not be used to purchase sacrifices but only for the upkeep of the Tabernacle.

3 **the fixed monetary endowment** he will have thereby obligated himself to pay **for** having pledged the life of **a male person will be** dependent solely upon the age of the person whose value he pledged, **as follows:** If the person whose life is being pledged is **from 20 to 60 years old, the endowment will be 50 shekels of silver**, the shekel being valued **according to** the weight of **the sacred shekel**, i.e., the shekel I have designated for use in all holy purposes: 20 *gerah* per shekel⁴⁷ [by which 50 shekels equals 800 g or 1.76 lb].

4 **If the person** whose life is being pledged is **a female, the endowment will be 30 shekels** [480 g or 1.05 lb].

5 **If the person is from five to 20 years old, the endowment for a male will be 20 shekels** [320 g or 11.2 oz], **while that for a female will be 10 shekels** [160 g or 5.6 oz].

6 **If the person is from one month to five years old, the endowment for a male will be five shekels** [80 g or 2.8 oz] **of silver, while the endowment for a female will be three shekels** [48 g or 1.68 oz] **of silver.**

7 **If the person is 60 years old or over, then for a male, the endowment will be 15 shekels** [240 g or 8.4 oz]; **and for a female, it will be 10 shekels** [160 g or 5.6 oz]. Thus, you see that in their advanced years, the woman's endowment-value approaches that of the man, for women naturally mellow with age more than men.

Age	Endowment for a Male	Endowment for a Female	Ratio of Female to Male Endowments
0-5	5 shekels	3 shekels	1:1⅓
5-20	20 shekels	10 shekels	1:2
20-60	50 shekels	30 shekels	1:1⅓
60+	15 shekels	10 shekels	1:1½

Figure 1. Endowments of Human Life

8 **If the person who made the pledge is too poor to pay the above-stated endowment** for whatever type of person whose life he has pledged, the pledger **must present** the person whose life he pledged **before the priest, and the priest must evaluate** this person **in accordance with how much the pledger can afford**, leaving him only his bare necessities and the tools of his trade so he can earn his livelihood.

Exchanging, Substituting, and Redeeming Sacrifices

9 **If a person pledges part of an animal whose type is fit to be brought as an offering to God** (i.e., cattle, sheep, or goats), the value of **whatever part of it the person is donating to God will become holy:** The said animal must be sold to someone who needs to offer up such an animal as a sacrifice; the proceeds of the sale are given to the pledger, minus the value of the limb he pledged, which is given to the Tabernacle treasury.

10 **Once someone has consecrated an animal by designating it to be offered up as a sacrifice, he must not exchange it** with someone else's animal **nor substitute** one of his own animals for **it, whether** he proposes to exchange or substitute **a good** (i.e., unblemished) unconsecrated **one for a bad** (i.e., blemished) consecrated **one**, which cannot be sacrificed—thereby seeking to provide the institution of the Tabernacle

47. Exodus 30:13.

— ONKELOS —

11 ואם כל בעירא מסאבא די לא יקרבון מנה קרבנא קדם יי ויקים ית בעירא קדם כהנא: 12 ויפרוס כהנא יתה בין טב ובין ביש כפרסנא דכהנא בן יהי: 13 ואם מפרק יפרקנה ויוסף חמשה על פרסנה: 14 וגבר ארי יקדיש ית ביתה קדשא קדם יי ויפרסנה כהנא בין טב ובין ביש כמא די יפרוס יתה כהנא בן יקום: 15 ואם דאקדיש יפרוק ית ביתה ויוסף חמש כסף פרסנה עלוהי ויהי לה: 16 ואם מחקל אחסנתה יקדיש גבר קדם יי ויהי פרסנה לפום זרעה בר זרע בור שעורין בחמשין סלעין דכסף: 17 אם משתא דיובלא יקדיש חקלה כפרסנה יקום:

11 ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן ליהוה והעמיד את הבהמה לפני הכהן: 12 והעריך הכהן אותה בין טוב ובין רע בערבך הכהן בן יהיה: 13 ואם נאל יגאלנה ויסף חמישתו על ערבך: 14 ואיש כייקדיש את ביתו קדש ליהוה והעריכו הכהן בין טוב ובין רע כאשר יעריך אותו הכהן בן יקום: 15 ואם המקדיש יגאל את ביתו ויסף חמישית כסף ערבך עליו והיה לו:

◆ חמישי (שביעי במחוברין) 16 ואם משנה אחתו יקדיש איש ליהוה והיה ערבך לפי זרעו זרע חמר שעורים בחמשים שקל כסף: 17 אם משנת היבל יקדיש שדהו בערבך יקום:

— RASHI —

היובל, ואם בא לגאלה באמצעו — נותן לפי החשבון: סלע ופונדיון לשנה, לפי שאינה הקדש אלא למגן שני היובל, שאם נגאלה הרי טוב, ואם לאו, הגובר מוכרה בדמים הללו לאחר, ועומדת ביד הלוקח עד היובל, כשאר כל השדות המכורות, וכשהיא יוצאה מידו, חוזרת לכהנים של אותו משמר שהיובל פוגע בו, ומתחלקת ביניהם. והו המשפט האמור במקדיש שדה, ועכשו אפרשנו על סדר המקראות: 17 אם משנת היובל יקדיש וגו'. אם משעברה שנת היובל מיד הקדישה, ובא זה לגאלה מיד: בערבך יקום. בערב הזה האמור יהיה, חמשים כסף יתן:

11 ואם כל בהמה טמאה. בבעלת מום הכתוב מדבר, שהיא טמאה להקרה, ולמדה הכתוב שאין קדשים תמימים יוצאין לחלין בפדיון, אלא אם בן הוממו: 12 בערבך הכהן בן יהיה. לשאר כל אדם הבא לקנותה מיד הקדש: 13 ואם גאל יגאלנה. בבעלים החמיר הכתוב להוסיף חמש, וכן במקדיש בית, וכן במקדיש את השדה, וכן בפדיון מעשר שני, הבעלים מוסיפין חמש ולא שאר כל אדם: 16 והיה ערבך לפי זרעו. ולא כפי שויה, אחת שדה טובה ואחת שדה רעה, פדיון הקדשן שוה, בית בור שעורים בחמשים שקלים, כף גורת הכתוב. והוא שבא לגאלה בתחלת

field to God and someone then wishes to redeem it, the value he must pay will not reflect its market value but will be determined solely according to its capacity for sowing: An area that can be sown with a *chomer* [248 liter, or 7 bushel] of barley seed will be valued at 50 shekels [800 g or 1.76 lb] of silver.

17 Now, a person may only consecrate his inherited field until the next Jubilee year, as will be explained presently. Therefore, if he consecrates his field immediately after the Jubilee year has ended, and someone else wishes to redeem it from the Tabernacle treasury immediately, it will retain its full redemption value, i.e., 50 shekels per area that can be sown by a *chomer* of barley seed.

11 Although it is forbidden to *exchange* or *substitute* an unconsecrated animal for a consecrated one, it is permitted to *redeem* a consecrated animal, but only **if it is a 'defiled,'** i.e., blemished animal, **which** by virtue of its blemish **may not be brought as an offering to God.** If someone wishes to redeem this animal, **he must present the animal before the priest.**

12 **The priest must then evaluate it,** deciding **whether it is good** (i.e., of high monetary value) **or bad** (i.e., of low monetary value), or in between. **According to the evaluation of the priest, so will be** its redemption value. The person wishing to redeem the animal will then pay this amount to the priest. The money will thereby become sanctified in that it must be used by the Tabernacle treasury to purchase animals for sacrifice, and the animal will revert to being unconsecrated, permitted for any non-sacred use by its redeemer.

13 **But if** the animal's original owner **redeems it,** he does not simply pay the value attached to it by the priest; **he must add its fifth to its value.**

Donating and Redeeming Property

14 A person is allowed to consecrate his house to the Tabernacle. In such a case, the house becomes the property of the Tabernacle treasury, which can then sell ('redeem') the house. The sale ('redemption') money must be used for the upkeep of the Tabernacle, whereas the redeemed house reverts to its original, non-consecrated status. The full procedure is as follows: **If a man consecrates his house** to be **holy to God,** and someone else then wishes to redeem it, **the priest must evaluate it,** deciding **whether it is good** (i.e., of high monetary value) **or bad** (i.e., of low monetary value), or in between. Its monetary value **will be established in accordance with how the priest evaluates it,** and this is the value that must be paid by anyone wishing to redeem the house from the Tabernacle treasury.

15 **But if the person who originally consecrated it redeems his own house,** he does not simply pay the value attached to it by the priest; **he must add to it a fifth of its valuation money, and only then will it be his.**

- ◆ *Fifth Reading (Seventh when combined)* 16 The following donation-laws only pertain to Jews, but since these donations, too, are subject to the rule that a fifth of their value must be added in order for them to be redeemed by their original owners, their laws are placed here.⁴⁸

Similar to a house, a person is allowed to consecrate his field to the Tabernacle. In such a case, the fields becomes the property of the Tabernacle treasury, which can then redeem the field. The redemption money must be used for the upkeep of the Tabernacle, whereas the redeemed field reverts to its original, non-consecrated status. The full procedure is as follows: **If a man consecrates a part of his inherited**

⁴⁸ *Sichot Kodesh* 5734, vol. 2, pp. 131-134, 150-151.

— ONKELOS —

18 ואם בטר יובלא יקדיש חקלא ויחשב לה כהנא ית כספא על פום שניא דישתארן עד שתא דיובלא ויתמנע מפרסנה: 19 ואם מפרק יפרוק ית חקלא דאקדיש יתה ויוסף חמש כסף פרסנה עלוהי ויקום לה: 20 ואם לא יפרוק ית חקלא ואם זבן ית חקלא לגבר אחרן לא יתפרק עוד: 21 ויהי חקלא במפקה ביובלא קדשא קדם יי כחלק חרמא לכהנא תהי אחסנתה: 22 ואם ית חקל זבינוהי די לא מחקל אחסנתה יקדיש קדם יי: 23 ויחשב לה כהנא ית מנן פרסנה עד שתא דיובלא ויתן ית פרסנה ביומא ההוא קדשא קדם יי: 24 בשתא דיובלא יתוב חקלא לדבנה מנה לדדילה אחסנת ארעא: 25 וכל פרסנה יהי בסלעי קדשא עשרין מעין יהי סלעא:

18 ואם־אחר היבל יקדיש שדהו וחשב־לו הכהן את־הכסף על־פי השנים הנותרת עד שנת היבל ונגרע מערבך: 19 ואם־גאל יגאל את־השדה המקדיש אתו ויסף חמשית כסף־ערבך עליו וקם לו: 20 ואם־לא יגאל את־השדה ואם־מכר את־השדה לאיש אחר לא יגאל עוד: 21 והיה השדה בצאתו ביבל קדש ליהוה בשדה החרם לכהן תהיה אחותו:

◆ ששי 22 ואם את־שדה מקנתו אשר לא משדה אחותו יקדיש ליהוה: 23 וחשב־לו הכהן את מכסת הערבך עד שנת היבל ונתן את־הערבך ביום ההוא קדש ליהוה: 24 בשנת היבל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו לאשר־לו אחות הארץ: 25 וכל־ערבך יהיה בשקל הקדש עשרים גרה יהיה השקל:

— RASHI —

לך ויהיה, אף זו תתחלק ביובל לכהנים של אותו משמר שיום הכפורים של יובל פוגע בו: 22 ואם את שדה מקנתו וגו'. חלוק יש בין שדה מקנה לשדה אחרת, ששדה מקנה לא תתחלק לכהנים ביובל, לפי שאינו יכול להקדישה אלא עד היובל, שהרי ביובל היתה עתידה לצאת מידו ולשוב לבעלים, לפיכך אם בא לגאלה — יגאל בדמים הללו הקצויים לשדה אחרת, ואם לא יגאל וימכרה הגזבר לאחר, או אם לא יגאל הוא בשנת היובל — ישוב השדה לאשר קנהו מאתו, אותו שהקדישה. ופן תאמר: "לאשר קנהו" — הלוקח הזה האחרון מאתו, והוא הגזבר, לכך הצרף לומר: "לאשר לו אחות הארץ", מירשת אבות, והוא בעלים הראשונים שמכרוה למקדיש: 25 וכל ערבך יהיה בשקל הקדש. כל ערבך שפנתו בו "שקלים", יהיה בשקל הקדש: עשרים גרה. עשרים מעות, כף היו מתחלה, ולאחר מכאן הוסיפו שתות, ואמר רבותינו: שש מעה כסף דינר, עשרים וארבע מעות לסלע:

18 ואם אחר היבל יקדיש. וכן אם הקדישה משנת היובל ונשתתה ביד גזבר, ובא זה לגאלה אחר היובל: ויחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים הנותרת. כפי חשבון, כיצד הרי קצב דמיה של ארבעים ותשע שנים חמשים שקל — הרי שקל לכל שנה, ושקל יתר בין בלן, והשקל ארבעים ושמונה פונדיון, הרי סלע ופונדיון לשנה, אלא שחסר פונדיון אחד לכלן. ואמרו רבותינו שאותו פונדיון קלבון לפרוטרוט, והבא לגאול יתן סלע ופונדיון לכל שנה לשנים הנותרות עד שנת היובל: ונגרע מערבך. מנין השנים שמשנת היובל עד שנת הפדיון: 19 ואם גאל יגאל. "המקדיש אותו", יוסיף חמש על הקצבה הזאת: 20 ואם לא יגאל את השדה המקדיש: ואם מכר. הגזבר: את השדה לאיש אחר לא יגאל עוד. לשוב ליד המקדיש: 21 והיה השדה בצאתו ביבל. מיד הלוקחו מן הגזבר, בדרך שאר שדות היוצאים מיד לוקחיהם ביובל: קדש לה. לא ישוב להקדש ביד הבית, ליד הגזבר, אלא בשדה החרם הנתון לכהנים, שנאמר: "כל חרם בישראל

39. בכורות ג, א. 40. במדבר יח, יד. 41. פסוק כד. 42. בכורות ג, א.

ing the week in which the Day of Atonement of the Jubilee year occurs.

25 Every valuation in these laws must be made according to the sacred shekel, whereby one shekel is the equivalent of twenty gerahs.

18 But if he consecrates his field more than a year **after the Jubilee** year has ended, **the priest must calculate the money** that the person redeeming the field must pay **in accordance with the remaining years until the next Jubilee** year, **and** the difference between the full value and this proportionate amount **will be deducted from the full value** in order to arrive at the amount that he has to pay. Similarly, if the field remains in the possession of the Tabernacle treasury for a number of years, its redemption price must be adjusted accordingly.

In addition, the redeemer must pay the moneychanger's commission, which will be fixed at 1/2352 of a shekel [7 mg or 0.105 grain] of silver per year for which the redeemer is paying.

Thus, if a is the number of areas sown by 50 *chomer* of barley seed involved in the transaction, and b is the number of years left until the Jubilee year when the field is dedicated, and c is the number of years since the previous Jubilee year when the field is redeemed, the redemption value of the field is given by the following formula:

$$\left(a \frac{50 \text{ shekels}}{9 \text{ years}} b \right) - \left(\frac{50 \text{ shekels}}{9 \text{ years}} c \right)$$

which reduces to

$$\frac{50 \text{ shekels}}{9 \text{ years}} (ab - c).$$

19 If the person who consecrated it redeems the field, he must add to it a fifth of the prorated valuation money, and only then will it be his.

20 If the person who consecrated it does not redeem the field by the next Jubilee year, **or if the Tabernacle treasurer has sold the field to someone else** in the interim, **it may no longer be redeemed** by the person who consecrated it.

21 Nor does it revert to its original owner in the Jubilee year. Rather, when the field leaves the possession of the Tabernacle treasury or the purchaser in the Jubilee year, it will be holy to God like a dedicated field, which means, as will be explained,⁴⁹ that the original owner's **inherited property will belong to the priest.** The field will be divided up among the priestly division⁵⁰ serving during the week in which the Day of Atonement of the Jubilee year occurs.

◆ **Sixth Reading 22** Similarly, **if someone consecrates to God a field that he had purchased, which is not one of his inherited fields,** and then either he or someone else wishes to redeem it,

23 the priest must calculate for him the amount of the field's value remaining **until the Jubilee** year according to the same formula given above for an inherited field. The redeemer **must give the priest the value** as calculated **on that day** in order to redeem the field. The money given to the Tabernacle treasury for the field will be **holy to God**, i.e., it must be used for the upkeep of the Tabernacle.

24 Whether or not the consecrated field is redeemed, the field must revert in the Jubilee year to the one from whom the person who consecrated it bought it, namely, the one whose inherited land it was originally. Unlike an inherited field that was consecrated, it is not divided up among the priestly division serving dur-

49. Below, vv. 28-29; See Numbers 18:14. 50. See Deuteronomy 18:6-8.

ONKELOS

26 ברם בכרא די יתבפר קדם יי
בבעירא לא יקדיש גבר יתה אם
תור אם אמר די? הוא: 27 ואם
בבעירא מטאבא ויפרוק בפרסנה
ויוסף חמשה עלוהי ואם לא
יתפרק ויודבן בפרסנה: 28 ברם
כל חרמא די יתרום גבר קדם
יי מפל די לה מאנשא ובעירא
וימחקל אחסנתה לא יודבן ולא
יתפרק כל חרמא קדש קדשין הוא
קדם יי?

26 אַדְּ-בְכוֹר אֲשֶׁר יִבְכַר לַיהוָה בְּבַהֲמָה לֹא-יִקְדֹּשׁ
אִישׁ אֹתוֹ אִם-שׂוֹר אִם-שֵׁה לַיהוָה הוּא: 27 וְאִם בְּבַהֲמָה
הִטְמֵאָה וּפְדָה בְּעֶרְכָּךְ וַיִּסַּף חֲמִשָּׁתוֹ עָלָיו וְאִם-לֹא יִנְאַל
וְנִמְכַר בְּעֶרְכָּךְ: 28 אֵךְ כָּל-חֵרֶם אֲשֶׁר יִתְרוֹם אִישׁ לַיהוָה
מִכָּל-אֲשֶׁר-לוֹ מֵאֲדָם וּבַהֲמָה וּמִשְׁדֵּה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמְכַר
וְלֹא יִנְאַל כָּל-חֵרֶם קֹדֶשׁ-קֹדְשִׁים הוּא לַיהוָה:

RASHI

ויש שאמרו: סתם חרמים לכהנים: לא ימכר ולא
ינאל. אלא ינתן לכהן. לדרברי האומר: סתם חרמים
לכהנים, מפרש מקרא זה בסתם חרמים. והאומר:
סתם חרמים לבדק הבית, מפרש מקרא זה בחרמי
כהנים, שהכל מודים שחרמי כהנים אין להם פדיון,
עד שיבאו ליד כהן, וחרמי גבוה נפדים: כל חרם
קדש קדשים הוא. האומר: סתם חרמים לבדק הבית,
מביא ראיה מכאן. והאומר: סתם חרמים לכהנים,
מפרש "כל חרם קדש קדשים הוא לה", ללמד
שחרמי כהנים חלים על קדשי קדשים ועל קדשים
קלים, ונותן לכהן. כמו ששנינו במסכת ערכין⁴³: אם
גדר — נותן דמיהם, ואם נדבה — נותן את טובתה:
מאדם. כגון שהחרים עבדיו ושפחותיו הכנענים:

26 לא יקדיש איש אתו. לשם קרבן אחר, לפי שאינו
שלו: 27 ואם בבהמה הטמאה וגו'. אין המקרא הזה
מוסב על הבכור, שאין לומר בכבור בהמה טמאה:
"ופדה בערפך", וחמור אין זה, שהרי אין פדיון פטר
חמור אלא טלה, והוא מתנה לכהן ואינו להקדש,
אלא הפתוב מוסב על ההקדש, שהכתוב שלמעלה⁴³
דבר בפדיון בהמה טהורה שהוממה, וכאן דבר
במקדיש בהמה טמאה לבדק הבית: ופדה בערפך. כפי
מה שיעריכנה הכהן: ואם לא ינאל. על ידי בעלים:
ונמכר בערפך. לאחרים: 28 אך כל חרם וגו'. נחלקו
רבותינו⁴⁴ בדבר, יש אומרים: סתם חרמים להקדש,
ומה אני מקים⁴⁵: "כל חרם בישראל לה יהיה?"
בחרמי כהנים, שפרש ואמר: הרי זה חרם לכהן,

43. פסוק יא. 44. ערכין כח, ביבט, א. 45. במדבר יד, יד. 46. כב, ב.

of superior holiness or lesser holiness, must be given to God, as follows.

It was explained previously⁵⁷ that a person may undertake to offer up a voluntary sacrifice either by means of a *vow* or a *dedication*. If the offerer originally *vowed* to bring a sacrifice (by saying, "I undertake to bring such and such a sacrifice"), then designated a specific animal to be used for this purpose, and finally "segregated" that animal to the priests, he cannot give the animal itself to the priests (since he had already consecrated it as a sacrifice and it is no longer his). However, since he is still responsible for replacing the animal if it dies or becomes lost, he is still considered to possess its monetary value; he must therefore give this monetary value to the priests. If, however, he originally *dedicated* the animal (by saying, "This animal is to be offered up as such and such a sacrifice"), he is not required to replace it if it dies or becomes lost (since he only undertook to offer up *this particular animal* as a sacrifice, not to bring a specific sacrifice no matter what). Thus, his only share in this animal is the gratification he gets from offering up a voluntary sacrifice. Therefore, if he "segregates" this animal to the priests, he must only pay them the monetary value of this intangible gratification, which is determined by ascertaining how much an average person would pay for the gratification of having a voluntary sacrifice offered up on his behalf.

57. On 7:16, above.

Firstborn Animals

26 **Although** in general, when you consecrate an animal, you may designate it to be any type of sacrifice you wish, **no man may consecrate a firstborn animal** as any other type of sacrifice, **since it must by law be sacrificed to God only as a firstborn.**⁵¹ Thus, **whether it be an ox, a sheep, or a goat, it belongs to God** from birth and, as such, is not yours to consecrate.

You may, however, give the firstborn animal to any priest you wish (thereby giving him and his family the animal's meat to eat, since only the fat is burned on the Altar⁵²), and this right you may dedicate to the Tabernacle. Practically, this means that we determine how much money someone else would pay you for the privilege of telling you which priest to give the animal to. (He might do this, for example, if his daughter or sister is married to a priest, and his grandson or nephew is therefore a priest.) You must then give the priest that amount of money in addition to the animal itself.⁵³

Redeeming Consecrated Entities

27 **If** someone consecrates a spiritually defiled animal (i.e., an animal forbidden for consumption⁵⁴), **he may redeem it by paying its value, but he must add its fifth to it. If it is not redeemed** by its original owner, and the Tabernacle treasury wishes to sell it, **it must be sold according to its value** alone; the buyer does not need to pay the additional fifth. In either case, the money paid by the owner or the buyer must be used for the upkeep of the Tabernacle.

Segregating

28 Another way of giving something to God (besides “consecrating” it) is by “segregating” it. Property may be segregated either for the priests—in which case it is given to the division of priests serving in the Tabernacle at that time—or for the Tabernacle treasury. If a person segregates something without specifying whether it is to be given to the priests or the Tabernacle, God has left it up to the court to decide, in each case, whether the segregated item should be given to the priests⁵⁵ or to the Tabernacle treasury.

“Segregating” something is more absolute than “consecrating” it; thus, **although** it is generally possible to redeem something that has been consecrated to God, **anything that a person segregates for God from any of his property—whether it be the person of his non-Jewish bondservant, an animal, or part of his inherited field—if he segregates it for the priests, it may neither be sold nor redeemed** until it comes into their possession. Once they assume possession of it, however, they may use it any way they see fit.

If, in contrast, the segregated item is given to the Tabernacle, the Tabernacle treasury may sell it or allow it to be redeemed by its original owner; the proceeds of the sale or redemption must then be used for the upkeep of the Tabernacle. In such a case, there is no practical difference between segregating and consecrating.⁵⁶

Any segregation of animals that have been designated as sacrifices, whether sacrifices

51. Exodus 13:1-2, 11-12, 34:19; Numbers 18:15-18; Deuteronomy 15:19-23. 52. Numbers 18:18. 53. Rashi on Deuteronomy 15:19; Rashi on *Arachin* 28b, s.v. *Ela Omdin* and on *ibid.*, 29a, s.v. *Hekdesh Illui*. 54. Above, 11:1-23. 55. Numbers 18:4. 56. *Arachin* 24a.

— ONKELOS —

29 כל חרמא די יתחרם מן אָנשא לא יתפרק אתקטלא יתקטיל: 30 וכל מעשרא דארעא מזרעא דארעא מפרי אילנא די' הוא קדשא קדם יי: 31 ואם מפרק יפרוק גבר ממעשרה חמשה יוסף עלוה: 32 וכל מעשר תורין וען כל די יעבר תחות חוטרא עשיראה יחי קדשא קדם יי: 33 לא יבקר בין טב לבייש ולא יחלפנה ואם חלפא יחלפנה ויהי הוא וחלופה יחי קדשא לא יתפרק:

◆ שביעי 29 כָּל־חֵרֶם אֲשֶׁר יִחְרַם מִן־הָאָדָם לֹא יִפְדֶּה מוֹת יוּמַת: 30 וְכָל־מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרֵי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קָדֵשׁ לַיהוָה: 31 וְאִם־נִפְּאֵל יִנְאֵל אִישׁ מִמַּעֲשָׂרוֹ חֲמִשִּׁיתוֹ יִסֹּף עָלָיו: ◆ מִפְּטוּר 32 וְכָל־מַעֲשֵׂר בְּקֹר וְנֵאֵן כָּל אֲשֶׁר־יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה־קָדֵשׁ לַיהוָה: 33 לֹא יִבְקֹר בֵּין טוֹב לְרַע וְלֹא יִמְרְנוּ וְאִם־חִלְפוּ וְהָיָה־הוּא וְתִמְרְנוֹ יִהְיֶה־קָדֵשׁ לֹא יִנְאֵל:

— RASHI —

לעשרון, מוציאן בפתח זה אחר זה, והעשירי מכה בשבט צבוע בסיקרא להיות נפר שהוא מעשר, כן עושה לטלאים ולעגלים של כל שנה ושנה: יהיה קדש. לקרב למזבח, דמו ואמוריו. והבשר נאכל לבעלים, שהרי לא נמנה עם שאר מתנות כהנה, ולא מצינו שיהא נתן לכהנים: 33 לא יבקר וגו'. לפי שנקמר: "וכל מבחר נדריכם", יכול יהא בורר ומוציא את היפה? תלמוד לומר: "לא יבקר בין טוב לרע", בין תם בין בעל מום, הלה עליו קדשה. ולא שיקרב בעל מום, אלא יאכל בתורת מעשר, ואסור לגזו ולעבר:

חסלת פרשת בחקתי

29 כל חרם אשר יחרם וגו'. היוצא להרג, ואמר אחר: ערכו עלי, לא אמר כלום: מות יומת. הרי הולך למות, לפיכך "לא יפדה", אין לו לא דמים ולא ערף: 30 וכל מעשר הארץ. במעשר שני הכתוב מדבר: מזרע הארץ. דגן: מפרי העץ. תירוש ויצקה: לה' הוא. קנאו השם, ומשלקחו צנה לה לעלות לאכלו בירושלים, כמו שנקמר: "ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירשך" וגו': 31 ממעשרו. ולא ממעשר חבירו, הפודה מעשר של חבירו אין מוסיף חמש. ומה היא גאלתו? כדי להתירו באכילה בכל מקום והמעות יעלה ויאכל בירושלים, כמו שנקמר: "ונתת בכסף" וגו': 32 תחת השבט. בשבט

47. דברים יד, כג. 48. שם, כה. 49. שם יב, יא.

as sacrifices. Furthermore, you may not even distinguish between a good (i.e., unblemished) one or a bad (i.e., blemished) one, because the tenth animal must be treated as "holy" even if it is blemished. Although, as you know,⁶⁴ you are not permitted to offer up a blemished animal as a sacrifice, you must nonetheless eat it with the intention to thereby fulfill the commandment to eat the animal tithe,⁶⁵ and until you slaughter it you may not use it to do work in the field, shear it, or, if you cannot eat it all by yourself, sell its meat by weight, but only by approximate estimation.

As is the case with all consecrated animals,⁶⁶ the owner may not substitute another animal for it. If he nevertheless does substitute another animal for it, then both it and its replacement will be holy; both must be treated as tithed animals.

Finally, although, like the second tithe, it must be eaten in the Temple city, unlike the second tithe, it may not be redeemed."

63. Deuteronomy 12:11. 64. Above, 22:17-25. 65. *Likutei Sichot*, vol. 12, pp. 129-134. 66. Above, v. 10.

- ◆ *Seventh Reading 29* If someone segregates to the Tabernacle treasury the value of a person who has been condemned to death by the court, his declaration has no legal import. **Any segregation of the value of such a person who has been so segregated cannot be redeemed** and paid to the Tabernacle treasury. Since the person **is to be put to death**, he has no monetary value in this regard.

Redeeming the Second Tithe

30 You will be taught later⁵⁸ that every year (except for sabbatical and Jubilee years), you must tithe the grain you grow and the wine and oil you produce and give these tithes to the Levites. From what remains after this first tithe, you must then remove a second tithe; in the first, second, fourth, and fifth years of the sabbatical cycle, you must take this second tithe to the Temple city and consume it there⁵⁹ while ritually undefiled.⁶⁰ **All** such produce that you must set aside as the second **tithe of the land—whether it be from the seed of the land, i.e., grain, or the fruit of the tree, i.e., wine or oil—belongs to God**. He requires you to consume it in the Temple city while ritually undefiled; **it is thus holy to God** and must be consumed in this way.

31 You will be taught further that if you live too far away from the Temple city to transport all your second-tithe produce there, you may transfer its holiness to an amount of money equal to its monetary value, and then take that money to the Temple city in order to use it to purchase other foodstuffs there; you must then consume these foodstuffs in the Temple city just as you would have consumed your own tithed produce. Once the original second tithe's holy status has been transferred from it, it may be eaten anywhere.⁶¹

In such a case, **if someone redeems some of his own second tithe, he must add its fifth** of its value to the redemption money. If, however, someone redeems another person's second tithe, he does not need to add the additional fifth.

Tithing Animals

- ◆ *Maftir 32* Just as you are required to tithe every year's produce, so must you tithe all cattle, sheep, and goats born every year. Gather all such animals (each species separately) in a pen, open the gate enough to allow them to exit single file, and as they leave, mark with red paint every tenth animal as a tithe. **All tithes of cattle or flock—i.e., all that pass under the red-painted rod—every such tenth animal will be holy to God**, meaning that you must bring it to the Temple city, sacrifice it, and have its fats burned up on the Altar, similar to a peace-offering. However, unlike regular peace-offerings, you do not have to give the priests any of its meat; you, your family, and your guests may eat all its meat yourselves, as long as you do so in the Temple city.⁶² Furthermore, you must not use these animals (before they are sacrificed) to do work in your field, nor may you shear them for their wool.

33 When tithing his animals, the owner **must not select** a choice one to be the tithe, even though you will be instructed later on⁶³ to offer up your choicest animals

58. Numbers 18:21-24. 59. Deuteronomy 14:23. 60. Ibid. 26:14. 61. Ibid. 14:24-26. 62. Ibid. 14:26.

— ONKELOS —
 34 אלין פקודיא די פקד יי ית משה
 לות פני ישראל בטורא דסיני:

34 אלה המצות אשר צוה יהוה את משה אל בני
 ישראל בהר סיני:

ע"ח פסוקים. עז"א סימן.

סכום פסוקי דספר ויקרא שמנה מאות וחמשים ותשעה נט"ף סימן. וחציו והנוגע בבשר הז"ב. ופרשיותיו עשרה ב"א ג"ד סימן. וסדריו כ"ג ובתורתו יהג"ה יומם ולילה סימן. ופרקיו כ"ז ואה"ה עמך ואברכך סימן. מנין הפתוחות שתים וחמשים. והסתומות ששה וארבעים. הכל שמנה ותשעים פרשיות דרז"ח ואדום סימן.

34 These are the commandments that God commanded Moses to tell the Israelites at the foot of⁶⁷ Mount Sinai.

The *Haftarah* for *parashat Bechukotai* (which is also read when *Behar* and *Bechukotai* are combined) is on p. 258.

CHASIDIC INSIGHTS

33 If he does substitute it, then both it and its replacement will be holy: The initials of the words in Hebrew for “he does substitute it, then it...will be” (המר ימירנו והיה הוא) are the same letters as God’s Name *Havayah* (יהוה) rearranged. There are actually twelve ways of arranging the letters of this Name, and each arrangement corresponds to one of the months of the year⁶⁸ and one of the twelve tribes.⁶⁹ The combination formed by this phrase corresponds to the eleventh month, Shevat,⁷⁰ and the eleventh tribe (Jacob’s eleventh son), Joseph.⁷¹

Mystically, substituting one animal for another refers to the worthy endeavor of changing the mundane into holiness. With regard to one’s fellow human being, this means bringing someone who is estranged from his soul back to it, revealing to him his connection to God.

This person effecting this substitution must actually perform two substitutions in this process:

- He must first enter the realm of the person he is seeking to help, descending from his loftier preoccupations and “substitute” his spiritual ivory tower for the mundane world.
- He can then elevate the other person, “replacing” his estrangement from God with holiness.

If we find ourselves reluctant to leave the safe environs of holiness and enter the mundane world in order to elevate those in it, the Torah reassures us by telling us that—

both it and its replacement will be holy: i.e., both we and that which we replace—elevate to holiness—will be holy. We will not be denigrated by our descent into worldliness and whatever and whomever we elevate will remain within the realm of holiness.

The idea of bringing the estranged under the wings of the Divine Presence was exemplified by Joseph. Joseph was named by his mother with the prayer “may God add (*yosef*) for me another son.”⁷²

Rachel’s prayer alludes to Joseph’s mission in life, which was to transform “others,” those who seem to be strangers to God, revealing that they are in reality “sons.” This, indeed, is what Joseph did: When his brothers, exiled from the Holy Land to the strange land of Egypt, felt concomitantly estranged from their Father in Heaven, Joseph ensured that they remained true “sons of Israel.”

Joseph’s mandate is that of all of us: to transform the world and all inhabitants, which appear to be “an other,” strange to and estranged from Godliness, into entities whose “lineage”—i.e., Divine source—is apparent, both to them and to all.⁷³

67. *Likutei Sichot*, vol. 17, p. 279, note 24. 68. *Pardes Rimmonim* 13:3. 69. *Tur, Orach Chaim*, 417 end. 70. *Siddur HaArizal, Kavanat Rosh Chodesh*. 71. *Siddur Beit Yaakov, Sha’ar HaGai*. 72. Genesis 30:24. 73. *Likutei Sichot*, vol. 26, p. 90 ff.

Dedicated in honor of our children

**Nathan, Yitzchok,
Moshe Lev,
and Gilana**

*May you continue to grow in the ways
of our holy Torah*

Yuri and Deana Pikover

